

НУБІП України

НУБІП України

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

11.05 - МКР. 1593 "С" 2022.10.31.009. ПЗ

ЛАЗАРЕНКО МАРИНИ АНАТОЛІВНИ

2023 р.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Економічний факультет

УДК 657.6:336.27

ПОГОДЖЕНО
Декан економічного факультету

ДОНУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
В.б. завідувача кафедри обліку та
оподаткування

Анатолій ДІБРОВА

Володимир ЛИТВИНЕНКО

(підпис)

" " 2023р.

(підпис)

" " 2023р.

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

"Облік та внутрішній контроль кредиторської заборгованості
підприємства в умовах фінансово-економічної кризи"

Спеціальність

071 – "Облік і оподаткування"

Освітня програма

Облік і аудит

Орієнтація освітньої програми

освітньо - професійна

Гарант

освітньо-професійної програми

Тамара ГУРЕНКО

к.е.н., доцент

(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

(ПІБ)

Керівник
кваліфікаційної
магістерської
роботи

к.е.н., доцент

(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

(ПІБ)

Катерина ШЕВЧУК

Виконала

Марина ЛАЗАРЕНКО

(підпис)

(ПІБ студента)

Київ – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Економічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку та
оподаткування

д.е.н., проф. Любов ГУЦАЛЕНКО

_____ 2022 р.

ЗАВДАННЯ

до виконання магістерської кваліфікаційної роботи студентці

Лазаренко Марині Анатоліївни

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Спеціальність 071 "Облік і оподаткування"

Освітня програма Облік і аудит

Орієнтація/освітньої програми освітньо- професійна

Тема магістерської кваліфікаційної роботи: «Облік та внутрішній контроль кредиторської заборгованості підприємства в умовах фінансово-економічної кризи»

Затверджена наказом ректора НУБіП України від "31" жовтня 2022 р. №1593 «С»

Термін подання завершеної роботи на кафедру 2023.11.10

Вихідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи: законодавчо-нормативна база України, наукова та періодична література, матеріали науково-практичних конференцій, інформація Інтернет видань і веб – сайтів та дані обліку і звітності Сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Агрофірма «АгроРось»

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. Кредиторська заборгованість як об'єкт бухгалтерського обліку, контролю та аналізу
2. Організація і методика обліку кредиторської заборгованості підприємства
3. Внутрішній контроль кредиторської заборгованості підприємства

Перелік графічного матеріалу: таблиці, рисунки, схеми

Дата видачі завдання "28" жовтня 2022 р.

Керівник магістерської
кваліфікаційної роботи

Катерина ШЕВЧУК

Завдання прийняла до виконання

Марина ЛАЗАРЕНКО

РЕФЕРАТ

на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за темою

«Облік та внутрішній контроль кредиторської заборгованості підприємства в умовах фінансово-економічної кризи»

У магістерській кваліфікаційній роботі розкривається науковий підхід щодо економічної сутності обліку та внутрішнього контролю кредиторської заборгованості.

На практичних матеріалах Сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Агрофірма «АгроРось» викладена організація і методика обліку та контролю сум кредиторської заборгованості, а саме: проведено організаційно-економічну характеристику підприємства, розкрито особливості документального забезпечення обліку кредиторської заборгованості, описано особливості синтетичного та аналітичного обліку кредиторської заборгованості, відображено подання інформації про кредиторську заборгованість у фінансовій звітності, визначено методичні прийоми внутрішнього контролю кредиторської заборгованості, узагальнено результати аналізу та дано оцінку системі внутрішнього контролю кредиторської заборгованості підприємства щодо ефективного управління в умовах фінансово-економічної кризи.

Значне місце в роботі відведено вивченню обліку розрахунків з кредиторами та розробленню аналітичних таблиць, які допоможуть в обліку та контролі кредиторської заборгованості.

У висновках магістерської кваліфікаційної роботи узагальнено отримані результати дослідження, наведено рекомендації щодо удосконалення обліку і проведення внутрішньогосподарського контролю кредиторської заборгованості та прийняття управлінських рішень.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: кредиторська заборгованість, кредитори, бухгалтерський облік, внутрішній контроль, розрахунки.

	Зміст	
ВСТУП		3
РОЗДІЛ 1 КРЕДИТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ		6
1.1. Економічний зміст кредиторської заборгованості		6
1.2. Оцінка та класифікація кредиторської заборгованості, її використання для потреб обліку, аналізу та контролю		15
1.3. Управління кредиторською заборгованістю в умовах застосування МСФЗ		21
<i>Висновки до розділу 1</i>		26
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА		28
2.1. Організаційно-економічна характеристика об'єкта дослідження		28
2.2. Документальне забезпечення обліку кредиторської заборгованості		39
2.3. Синтетичний та аналітичний облік кредиторської заборгованості		45
2.4. Використання прикладного програмного забезпечення в обліку розрахунків з кредиторами		54
2.5. Відображення інформації про кредиторську заборгованість у звітності		58
<i>Висновки до розділу 2</i>		62
РОЗДІЛ 3 ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ		64
3.1. Методичні прийоми внутрішнього контролю кредиторської заборгованості		64
3.2. Внутрішній контроль кредиторської заборгованості на підприємстві		70
3.3. Узагальнення результатів аналізу та внутрішнього контролю та їх вплив на прийняття управлінських рішень щодо ефективного управління кредиторською заборгованістю в умовах фінансово-економічної кризи		77
<i>Висновки до розділу 3</i>		82
ВИСНОВКИ		84
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ		87
ДОДАТКИ		96

ВСТУП

НУБІП України

Кредиторська заборгованість займає значну частку в пасиві балансу підприємства та відіграє одне з ключових значень під час ведення господарської діяльності підприємства. Вміння ефективно управляти кредиторською заборгованістю допомагає зберегти фінансову стійкість підприємства та вчасно проводити погашення заборгованості. Кредиторська заборгованість може виступати частинкою робочого капіталу підприємства, тому доцільне використання заборгованості дозволяє зменшити залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Виходячи з вищезазначеного, кредиторська заборгованість потребує окремого дослідження, оскільки його результати можуть бути важливими для конкурентоспроможності та успішного економічного функціонування підприємства в умовах фінансово-економічної кризи, підтвердити правильність використання заборгованості та служити підґрунтям для прийняття ефективних управлінських рішень.

Неоціненний вклад в дослідження дебіторської та кредиторської заборгованостей здійснили такі вітчизняні та закордонні дослідники, як С.Л. Береза, М.Д. Білик, І.О. Бланк, Б. Едвардс, Т.С. Єдинак, К.Г. Заров, Д.І. Коваленко, В.В. Ковальов, В.П. Козлов, Г.М. Колпакова, Л.А. Костирко, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, І.В. Орлов, Н.М. Ткаченко, Ю.С. Цал-Цалко, К.С. Сурни, Н.І. Верхоглядова та інші. Ці дослідження характеризуються вагомим внеском як у теорію, так і в практику управління дебіторською та кредиторською заборгованостями підприємств.

Мета магістерської кваліфікаційної роботи полягає обґрунтуванні теоретичних положень і розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення організаційних та методичних засад обліку та внутрішнього контролю кредиторської заборгованості підприємства в умовах фінансово-економічної кризи.

Для досягнення зазначеної мети поставлено і вирішено наступні завдання

• розкрити економічний зміст кредиторської заборгованості;
 • оцінити та провести класифікацію кредиторської заборгованості, аргументувати її використання для потреб обліку, аналізу та контролю;

• дослідити застосування міжнародних стандартів обліку зобов'язань та їх вплив на контрольню-аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю в умовах фінансово-економічної кризи;

• провести організаційно-економічну характеристику Сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Агрофірма «АгроРось»;

• розкрити особливості документального забезпечення обліку кредиторської заборгованості;
 • описати особливості синтетичного та аналітичного обліку кредиторської заборгованості;

• розкрити особливості використання прикладного програмного забезпечення в обліку розрахунків з кредиторами,
 • відобразити подання інформації про кредиторську заборгованість у звітності;

• визначити методичні прийоми внутрішнього контролю кредиторської заборгованості;
 • дати оцінку ефективності системи внутрішнього контролю кредиторської заборгованості на підприємстві;

• узагальнити результати аналізу та внутрішнього контролю та визначити їх вплив на прийняття управлінських рішень щодо ефективного управління кредиторською заборгованістю в умовах фінансово-економічної кризи.

Об'єктом дослідження виступає чинна система обліку і контролю кредиторської заборгованості на Сільськогосподарському товаристві з обмеженою відповідальністю «Агрофірма «АгроРось» в межах якої формується інформація щодо розмірів та структури кредиторської заборгованості.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та практичних аспектів обліку, аналізу та внутрішнього контролю кредиторської заборгованості.

Методи дослідження, які використовувалися під час написання роботи: порівняння, розрахунок на основі отриманих даних, аналіз, узагальнення та дедукція.

Інформаційною базою дослідження є праці провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, нормативно-законодавчі матеріали, інформація статистичних джерел, матеріали досліджуваного підприємства, результати особистих спостережень.

Під час роботи над написанням магістерської кваліфікаційної роботи основні результати дослідження доповідалися та обговорювалися на науково-практичних конференціях, за результатами яких опубліковано тези доповідей:

- «Управління кредиторською заборгованістю в умовах фінансово-економічної нестабільності» [38] (VII Всеукраїнська науково-практична онлайн конференція «Облік, оподаткування, контроль та аналіз виклики та загрози в умовах воєнного стану» 23 березня 2023 р.);

- «Внутрішній контроль в управлінні кредиторською заборгованістю» [37] (Студентська науково-практичній конференції «Соціально-економічні аспекти розвитку України в умовах глобальних викликів» 9-10 листопада 2023р.).

РОЗДІЛ 1

КРЕДИТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛИКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ

1.1. Економічний зміст кредиторської заборгованості

Проводячи господарську діяльність, підприємства налагоджують взаємозв'язки з різними підприємствами та організаціями. Встановлені відносини можуть бути ключовими для успішного функціонування та розвитку фірми. Зазвичай підприємства купують сировину, матеріали, обладнання та інші ресурси від постачальників. Підґрунтям для вчасного проведення розрахунків є сформована економічна база кругообігу коштів в господарському циклі. Але бувають випадки, що підприємство з тих чи інших причин вчасно не провело оплату, тому щоб нормально функціонували всі складові виробництва, потрібно володіти правдивою інформацією про фінансовий стан підприємства, а особливо у разі спроби вчасно здійснювати розрахунки по кредитних зобов'язаннях.

Кредиторська заборгованість – зобов'язання підприємства перед іншими юридичними чи фізичними особами, яке виникло в результаті проведених операцій, і має бути погашене в гривневому еквіваленті на протязі терміну, який прописаний в укладеному договорі [35].

Проблематика обліку зобов'язань вимагає уваги та проведення ретельного аналізу ефективності управління підприємством в умовах фінансово-економічної кризи і характеризується наступними моментами:

- вчасність виявлення наявних заборгованостей, які безпосередньо впливають на кредитоспроможність підприємства;
- застосування коректної класифікації, яка допомагає проводити якісне управління кредиторською заборгованістю;
- часті внесення змін до укладених угод між контрагентами;
- ризик неплатоспроможності, який призводить до економічних втрат та невиконання взятих на себе зобов'язань;

часті зміни або правки законодавства, які безпосередньо впливають на облік, аналіз та контроль кредиторської заборгованості та вимагають постійного оновлення облікової політики [15].

Вдосконалення системи обліку, механізм проведення аналізу та контролю кредиторської заборгованості в умовах фінансово-економічної кризи є досить актуальними сьогодні.

Співпраця між підприємствами не можлива без проведення різного роду розрахунків та виникненні при цьому зобов'язань. Доцільно розмежовувати такі економічні поняття як «розрахунки» та «зобов'язання». Розрахунки між суб'єктами господарювання виникли при переході від натуральної до ринкової форми ведення господарської діяльності. З економічної точки зору, розрахунки – це проведені дії по перерахунку коштів на рахунок контрагента з метою отримання необхідних предметів праці, які будуть використовуватися у виробничій діяльності [77].

Зобов'язання тісно пов'язанні з розрахунками, але не є одним і тим же. Зобов'язання в бухгалтерському обліку знайшли своє відображення на рахунках бухгалтерського обліку. Величина заборгованості вказується при укладення договорів, або визначається згідно чинних нормативно-правових актів, які регулюють їх облік. Саме визначена сума, яку повинно підприємство перерахувати щіному контрагенту-кредитору до закінчення терміну погашення заборгованості і прийнято вважати зобов'язанням.

Важливо розуміти, що з економічної точки зору сутність кредиторської заборгованості полягає в тому, що зобов'язання можуть виражатися не лише в грошовому вимірнику, а у товарно-матеріальних цінностях. Враховуючи це можна стверджувати, що кредиторська заборгованість є оберненим поняттям до дебіторської заборгованості. У зв'язку з цим нормативно-правовий контроль тісно переплітається із регулюванням дебіторської заборгованості, що з'являється у процесі здійснення виробничої діяльності.

На нашу думку кредиторська заборгованість є складовою кругообігу капіталу. Кругообіг капіталу зображений на рис. 1.1.

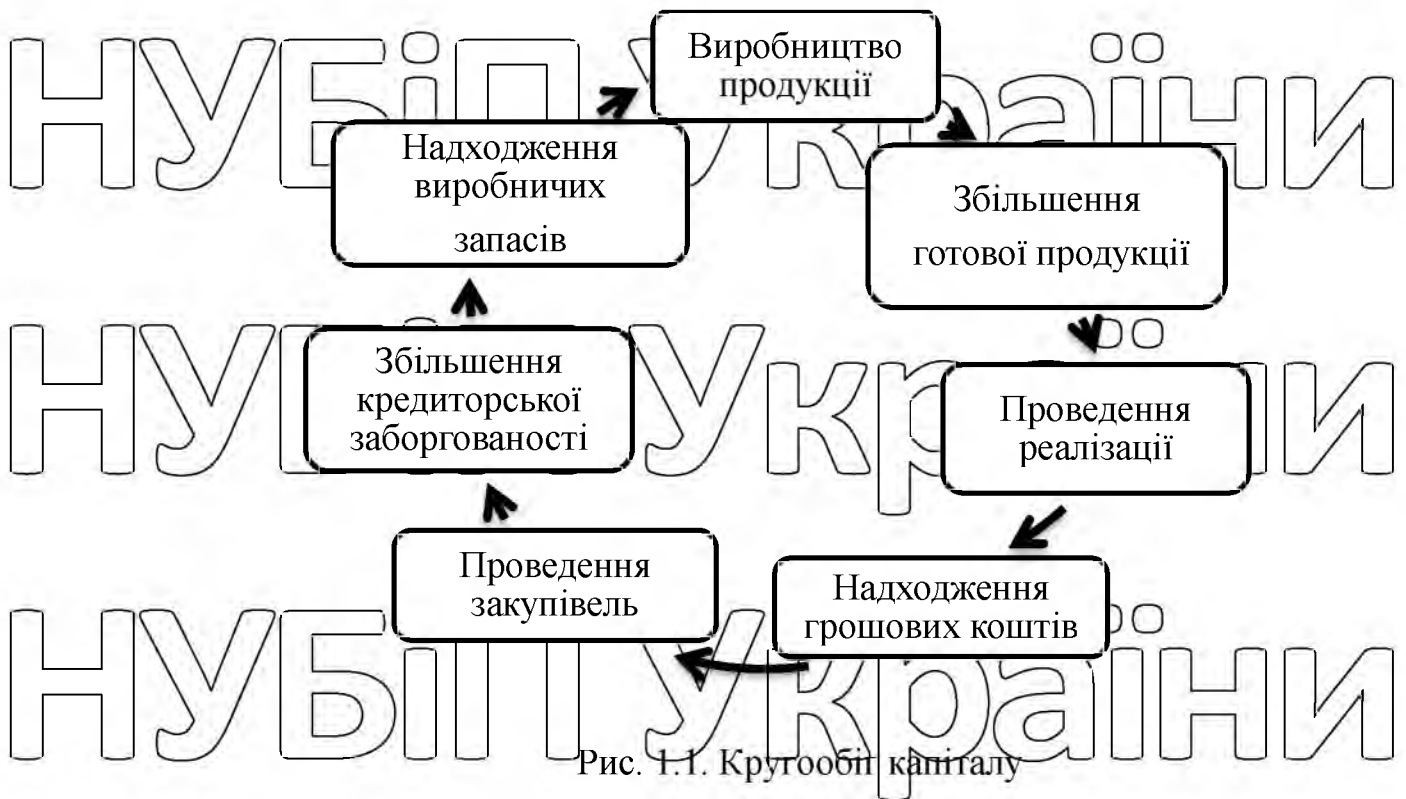

Рис. 1.1. Кругообіг капіталу

Наведені елементи кругообігу капіталу є складовими безперервного циклу проведення господарської діяльності. Закупівлі призводять до збільшення кредиторської заборгованості, яка збільшується за рахунок надходження виробничих запасів. Наявність виробничих запасів дозволяє продовжувати безперервне виробництво, в результаті якого збільшується кількість отриманої з виробництва готової продукції. Вирощену готову продукцію реалізують покупцям, які в свою чергу проводять оплату за поставлену продукцію. Вільні кошти спрямовуються на проведення нових закупівель, які в свою чергу замикають кругообіг. Тому кредиторська заборгованість є складовою кругообігу капіталу, яка є важливим предметом правовідносин між підприємством та кредитором, що виникли на початковій стадії – постачання – та вимірюються в грошовому вимірнику.

На формування розміру кредиторської заборгованості впливають різні чинники, як внутрішні так і зовнішні (рис. 1.2).

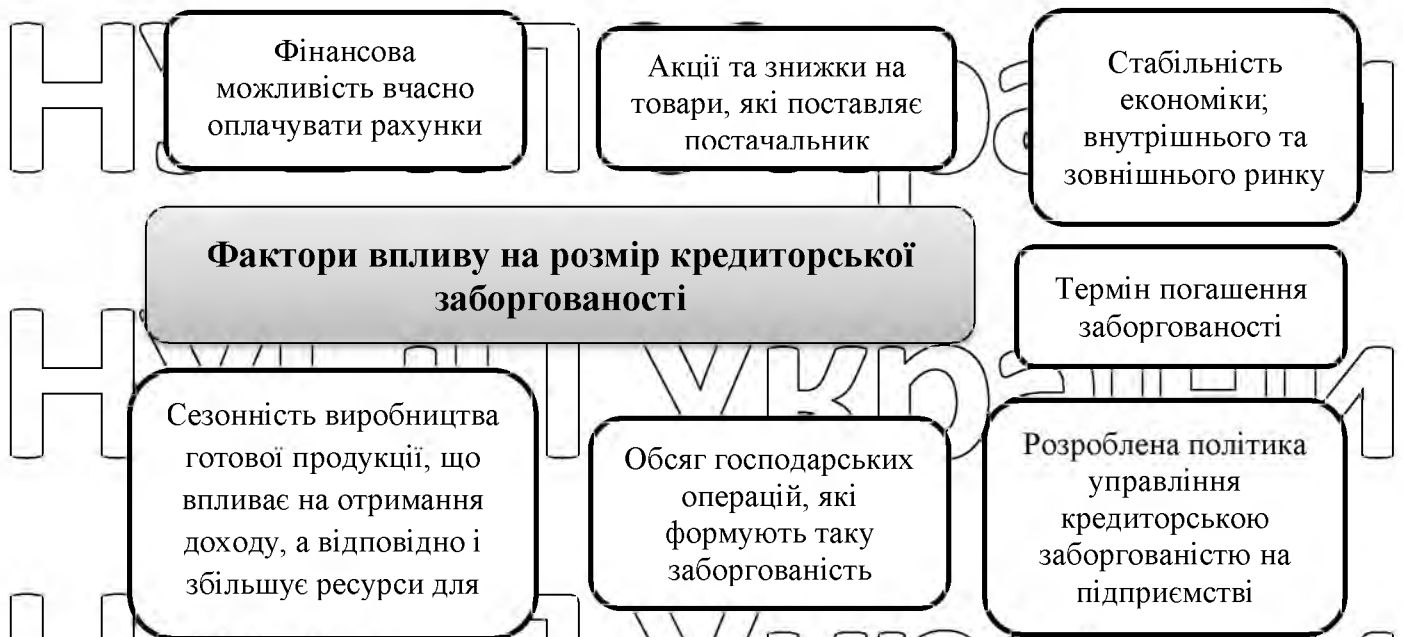

Рис. 1.2 Фактори впливу на розмір кредиторської заборгованості

Взаємодія цих факторів визначає загальний розмір кредиторської заборгованості на підприємстві. Сукупність факторів впливу допомагає спрогнозувати майбутній напрямок розвитку стану та структури кредиторської заборгованості, а відповідно і розробити найбільш ефективні стратегії управління кредиторською заборгованістю.

Поняття «кредиторська заборгованість» існує давно. Багато науковців працювали над розкриттям його значення. Трактатування кредиторської заборгованості науковців наведено в табл. 1.1

Таблиця 1.1

Трактатування поняття «кредиторська заборгованість»

Науковці	Трактатування поняття «Кредиторська заборгованість»
Борисов А.Б.	Кредиторська заборгованість розглядається у вигляді грошових коштів, якими тимчасово користується підприємство, організація, фірма, які потрібно буде повернути фізичній чи юридичній особі, у яких вони були позичені або не повернуті [7, с. 437]
Бутинець Ф.Ф., Горецька Л.Л.	Кредиторська заборгованість виступає формою розрахунків за товари та послуги, які були придбані під час проведення господарської діяльності, яка постійно повторюється, та є необхідними під час виробництва (сировина) чи для подальшого продажу [8, с. 387].
Голов С.Ф., Костюченко В.М.	Кредиторська заборгованість – це рахунки до сплати, тобто це суми, які вказуються постачальниками при купівлі у них товарів та послуг на кредитній основі [13, с.320]

Продовження табл. 1.1

Партин Г.О., Загородній А.Г.	Кредиторська заборгованість – це зобов'язання підприємства, фірми, організації, які з'явилися в результаті проведених раніше операцій, оцінених в гривневому еквіваленті, сплатити яку потрібно в зазначений термін іншим фізичним та юридичним особам [26, с. 112].
Пал-Цалко Ю.С.	Кредиторська заборгованість інтерпретується, як можливість тимчасово залучити активи у процес ведення господарської діяльності за рахунок тимчасового безоплатного отримання майна інших суб'єктів [68, с. 260].
Ткаченко Н.М.	Кредиторська заборгованість подається, як грошові кошти, які є тимчасово залученими і підлягають сплаті фізичній або юридичній особі найближчим часом [65, с.683].
Чабанова Н.В., Василенко Ю.А.	Кредиторська заборгованість, з юридичної точки зору, – це частина майна підприємства, що є предметом обов'язкових правових відносин між підприємством та кредитором. Підприємство використовує кредиторську заборгованість, але в нього є зобов'язання стосовно необхідності погасити заборгованість кредиторам, які можуть скористатися правом вимоги розрахуватися за таке користування.
Бланк І.А.	Кредиторською заборгованістю являється поточна заборгованість підприємства перед кредиторами з комерційних операцій, з розрахунків, сформованих до оплати [6, с.162].
Парушина Н.В.	Кредиторська заборгованість з'являється за умови проведення підприємством господарських операцій, пов'язаних з оборотом грошових коштів, матеріальних ресурсів або взяття на себе певних зобов'язань [52, с.453].
Великий економічний словник	Кредиторська заборгованість пояснюється, як заборгованість підприємства іншим контрагентам, працівникам та фізичним особам, які називаються кредиторами [7, с.247].

З наведених думок дослідників стосовно пояснення поняття «кредиторська заборгованість» видно, що існує розбіжність у трактуванні даної економічної категорії.

Наукові дослідження мають важливе значення в розвитку кредиторської заборгованості, оскільки вони сприяють кращому розумінню даного показника, допомагають розробити стратегії управління зобов'язаннями, слугують важливим елементом щодо розв'язання практичних проблем, пов'язаних із зобов'язаннями.

Використовуючи проведені дослідження науковців в цій галузі, на практиці їх застосовують в напрямку ефективного керування своєю діяльністю

та ресурсами. Деякі практичні аспекти кредиторської заборгованості наведено на рис. 1.3.

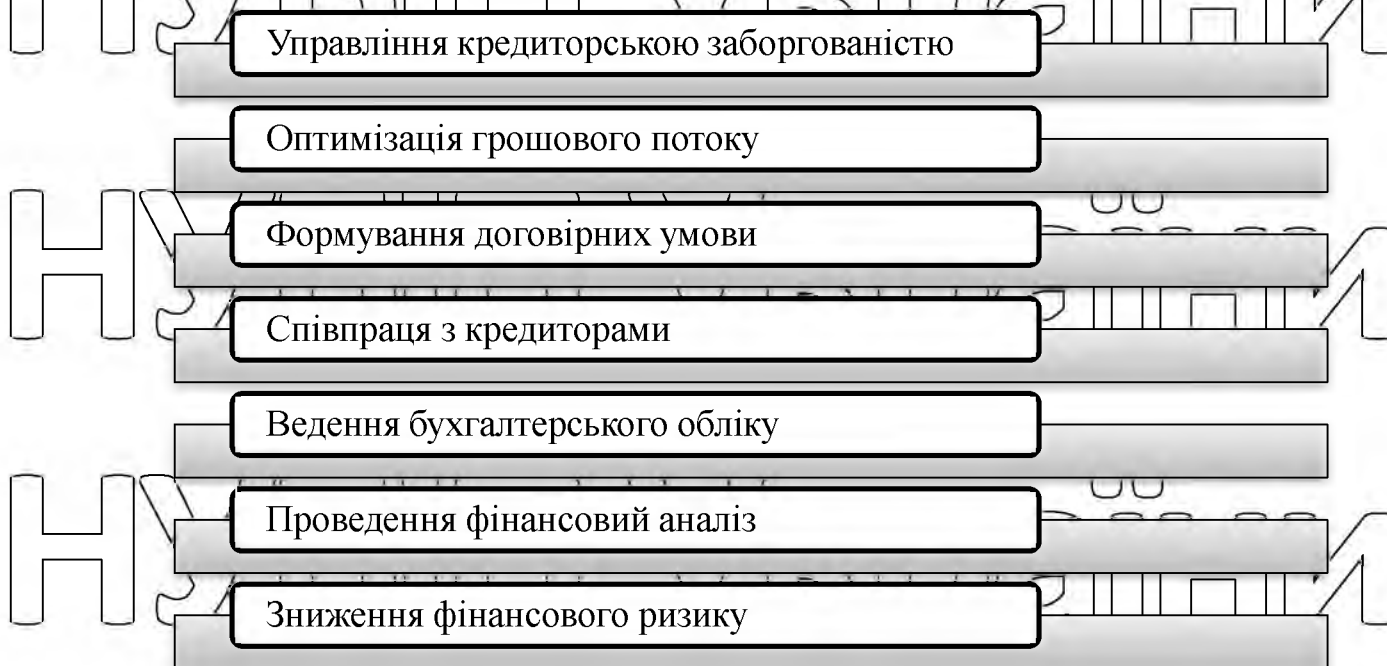

Рис. 1.3. Практичні аспекти кредиторської заборгованості

На практиці важливо організувати ефективний процес управління кредиторською заборгованістю, обов'язково включаючи контроль за термінами проведення платежів, обліком зобов'язань та використанням оборотних коштів.

Це допомагає запобігти затримкам у платежах і сприяє вдосконаленню умов угод з постачальниками.

Правильне управління кредиторською заборгованістю дозволяє оптимізувати грошові потоки. Для підприємства це відкриває можливість зберегти кошти на рахунках на той час, поки не буде сплачено зобов'язання перед кредиторами.

Перед укладанням договору потрібно завжди уважно ознайомитися, а після підписання дотримуватися договірних умов, таких як строки платежів, можливість отримання знижок на зроблені платежі завчасно та інші умови.

Враховуючи це, підприємство зможе спробувати зменшити витрати та оптимізувати отримання фінансових ресурсів.

Не слід забувати про позитивні відносини з кредиторами. Вони можуть допомогти провести ряд переговорів щодо збільшення термінів погашення кредиторської заборгованості або збільшення обсягів отриманих товарів в результаті отримання знижок на поставлену продукцію.

Ведення коректного бухгалтерського обліку кредиторської заборгованості дозволяє відстежувати наявні зобов'язання та вірно відображати її у фінансовій звітності згідно нормативно-правових вимог.

Для зовнішніх користувачів кредиторська заборгованість може виступати предметом аналізу щоб надати оцінку ліквідності та фінансової стабільності підприємства. Обсяг наявної заборгованості допомагає зрозуміти наскільки підприємство здатне виконати свої фінансові зобов'язання.

Вміти управляти кредиторською заборгованістю важливо, щоб розуміти величину фінансового ризику, пов'язаного з можливістю виконувати зобов'язання перед кредиторами.

Практичний досвід допомагає в управлінні кредиторською заборгованістю забезпечити фінансову стабільність, провести оптимізацію грошових коштів та знизити фінансовий ризик.

Структура кредиторської заборгованості поточних та довгострокових зобов'язань наведена в табл. 1.2, сформованої на основі даних Державної служби статистики України, та допомагає зрозуміти стан довгострокових та поточних зобов'язань підприємств України.

Таблиця 1.2

Структура кредиторської заборгованості підприємств України за 2022 рік

Показники	На початок 2022р.		На кінець 2022р.		Відхилення на кінець 2022р. від початок 2021р.	
	млн.грн	%	млн.грн	%	млн.грн	%
1 Довгострокові зобов'язання і забезпечення, всього	1168386,8	100	1260618,6	100	92231,8	7,9
в т.ч.						
сільське, лісове та рибне господарство	1055,6	0,1	1012,9	0,1	-42,7	-4,0
промисловість	566939	48,5	663192,2	52,6	96253,2	17,0

Продовження таблиці 1.2

1	2	3	4	5	6	7	8
2	Поточні зобов'язання і забезпечення, всього	4192143,9	100	4501334,7	100	309190,8	7,4
	в т.ч.						
	сільське, лісове та рибне господарство	11328,7	0,3	12311,9	0,3	983,2	8,7
	промисловість	2074895,1	49,5	2292553,4	50,9	217658,3	10,5

Джерело: Сформовано автором на основі [64]

Аналізуючи дані таблиці можна побачити, що тенденція по перевищенню у три рази поточних зобов'язань над довгостроковими зберігається протягом усього 2022 року (рис. 1.4). Досліджуючи кредиторську заборгованість у 2022 року спостерігається ріст як довгострокових, так і поточних зобов'язань на підприємствах України. Лише по сільськогосподарським виробникам у розрізі довгострокових зобов'язань помітне зменшення заборгованості на 4%

Рис. 1.4. Динаміка змін кредиторської заборгованості

Джерело: Сформовано автором на основі [64]

Кредиторська заборгованість та рентабельність підприємств за видами економічної діяльності взаємопов'язані та впливають один на одного. Важливо збалансувати заборгованість, щоб забезпечити рентабельність для конкретного виду діяльності. На основі статистичного аналізу за 2022 рік, сформованого на

основі даних Державної служби статистики України, рентабельність підприємств за найпопулярнішими видами економічної діяльності наведено на рис. 1.5.

Хочемо звернути увагу на підприємства, які ведуть свою діяльність в аграрному секторі. В 2022 році рентабельність даної галузі склала понад 13%. З цього слідує, що підприємства аграрного сектору приділили максимум уваги до питання ефективного управління кредиторською заборгованістю. Знайшовши успішне рішення вони змогли вплинути на показник рентабельності аграрного виробництва та сприяти стабілізувати фінансовий стан власних підприємств [17].

Рис. 1.5. Рентабельність підприємств за видами економічної діяльності
Джерело: Сформовано автором на основі [64]

Отже, кредиторська заборгованість в економічному розумінні – це заборгованість, яку підприємство має заплатити за отриману готову продукцію, товари, послуги протягом певного часу. Кредиторська заборгованість є невід'ємною складовою кругообігу капіталу на підприємстві. Багато

дослідників працювали в області дослідження поняття «кредиторська заборгованість», тому зараз в науковій літературі багато трактувань цього поняття, через різноманітні аспекти та підходи, які використовувалися

дослідниками під час вивчення даного питання. Зміння виявляти чинники, які впливають на управління кредиторською заборгованістю, допомагають

проводити контроль платежів, зберігати баланс між кредиторською та дебіторською заборгованістю та забезпечувати фінансову стійкість підприємства під час фінансово-економічної кризи. На підприємствах України

розмір поточної заборгованості переважає над довгостроковою у три рази.

Підприємства сільського господарства є достатньо рентабельними у порівнянні з іншими галузями виробництва, що свідчить про застосовані на підприємстві ефективні управлінські рішення, які дали свій позитивний ефект на вплив рентабельності саме цієї галузі.

1.2. Оцінка та класифікація кредиторської заборгованості, її використання для потреб обліку, аналізу та контролю

Бухгалтерський облік кредиторської заборгованості, її аналіз та ефективний контроль ґрунтується на обраному методі оцінки та класифікації кредиторської заборгованості.

При оцінці кредиторської заборгованості бухгалтери використовують методи оцінки за сумою погашення та теперішньою вартістю (рис. 1.6.).

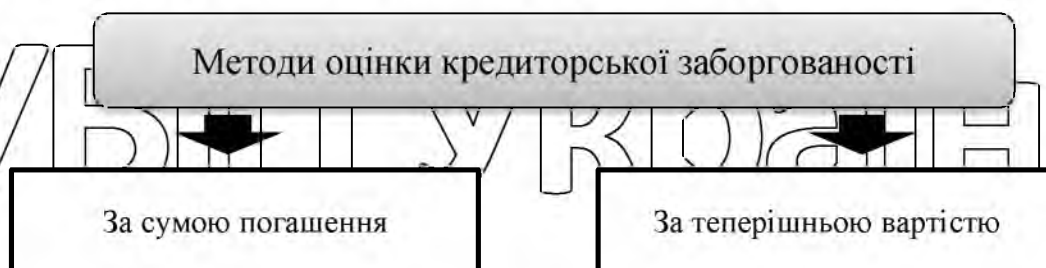

Рис. 1.6. Методи оцінки кредиторської заборгованості

Джерело: сформовано автором на основі [46]

Оцінка за сумою погашення проводиться підприємством, коли немає необхідності враховувати дію часового фактору. Кредиторську заборгованість оцінюють за теперішньою вартістю з використанням дисконту, що дозволяє врахувати часовий фактор впливу на реальну вартість суму кредиторської заборгованості.

Опрацьовуючи кредиторську заборгованість не можна не звернути увагу на кількість її видів. Аналізуючи різні літературні джерела, пропонуємо глибше розібратися в класифікації кредиторської заборгованості, яку чимало авторів прирівнюють до зобов'язань.

Згідно Національного положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [46] кредиторська заборгованість класифікується на довгострокову, поточну, непередбачені зобов'язання та доходи майбутніх періодів (рис. 1.7.)

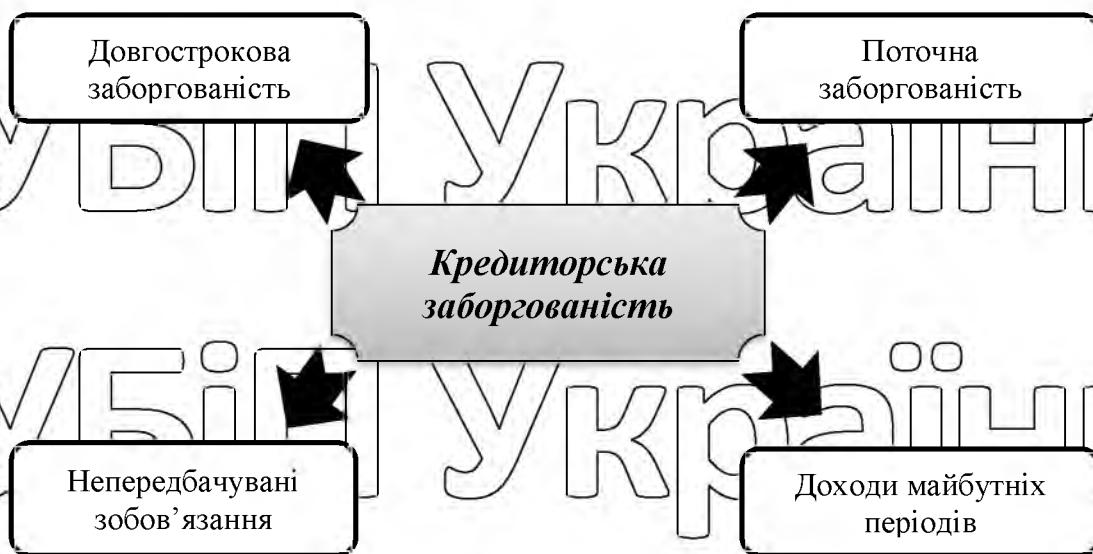

Рис. 1.7. Класифікація кредиторської заборгованості

Джерело: сформовано автором на основі [46]

Довгострокова заборгованість – це зобов'язання, які не рахуються поточними, тобто зобов'язання, термін погашення яких більший операційного циклу або 12 місяців з дати формування балансу [36]. Оцінка довгострокових зобов'язань, на які потрібно нараховувати відсотки проводиться за продисконтованою сумою, яку потрібно буде перерахувати при їх погашенні.

Поточною кредиторською заборгованістю визнаються зобов'язання, термін погашення яких зазначений умовами договору і становить менше 12 місяців [25]. Таку кредиторську заборгованість бухгалтери оцінюють за їхньою реальною сумою погашення, яка буде перерахована контрагенту-кредитору.

Непередбачуване зобов'язання виникає в результаті минулих подій але не визнається. Причинами невизнання є мала ймовірність того, що будуть використовуватися ресурси, які мають економічні вигоди або суму зобов'язань не можна визначити. Особливістю ведення даного типу зобов'язань є те, що їхній облік ведеться на позабалансовому рахунку [46].

Ще один вид кредиторської заборгованості – доходи майбутніх періодів. Вони з'являються тоді, коли кошти надходять на рахунок завчасно, а готова продукція, товар чи послуга не були надані іншій стороні укладеного договору [22]. Оцінка дохід майбутніх періодів, як виду кредиторської заборгованості здійснюється за справедливою вартістю.

Ми теж погоджуємося з даною класифікацією кредиторської заборгованості, що наведена в нормативно-правовому акті НН(С)БО 11 «Зобов'язання», оскільки вона допомагає підприємствам систематизувати, обліковувати зобов'язання, використовуючи в обліку бухгалтерські процедури, дотримуватися достовірності в фінансовій звітності під час відображення кредиторської заборгованості та проводити ефективний внутрішній контроль.

На підприємствах класифікувати кредиторську заборгованість можуть і за іншими ознаками, які допомагають проводити якісне управління нею. Доцільно розглянути класифікацію зобов'язань за порядком визначення суми до настання терміну погашення заборгованості (рис. 1.8.).

Зобов'язання можна поділити на реальні та потенційні зобов'язання. Під реальними зобов'язаннями мається на увазі ті зобов'язання, які сформувалися на підставі підписаних договорів і мають реальний термін погашення. Крім цього, реальні зобов'язання можна поділити на поточні та довгострокові відповідно до термінів погашення. Поточним зобов'язанням можна назвати таку заборгованість, яка повинна бути погашеною протягом операційного

циклу підприємства або протягом одного звітного року з дня складання Балансу. Довгострокова заборгованість сплачується довше одного звітного року.

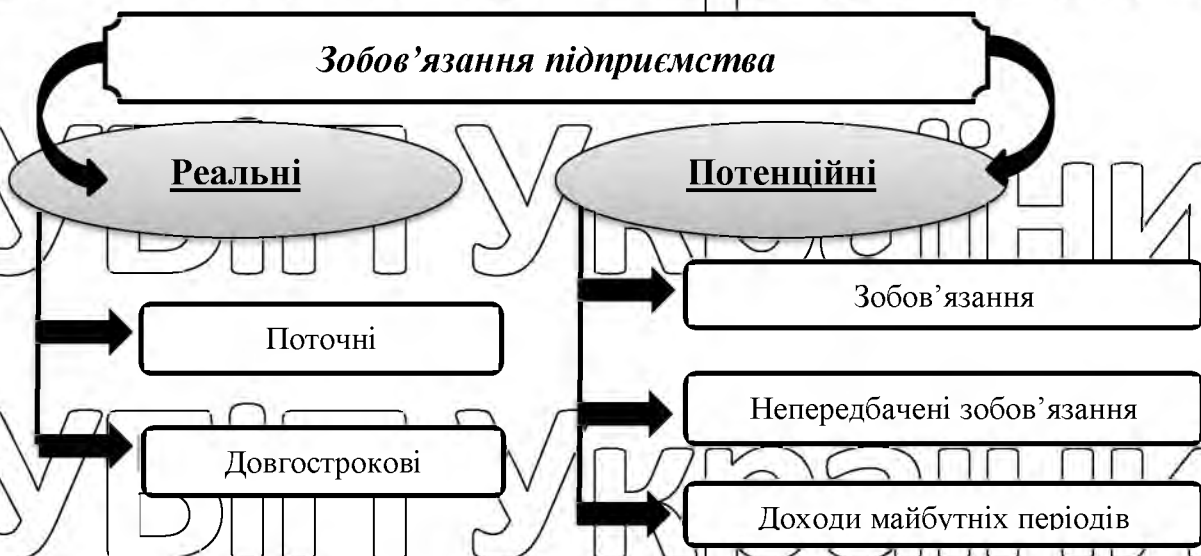

Рис. 1.8. Класифікація кредиторської заборгованості

Джерело: сформовано автором на основі [11, с.196, 24 с. 255, 28 с.36, 70 с.262]

До потенційних зобов'язань належить заборгованість, яка має невизначену суму та термін їх погашення. Потенційні зобов'язання включають в себе забезпечення, непередбачені зобов'язання та доходи майбутніх періодів.

Опрацьовуючи види кредиторської заборгованості, які виверяє Бланк І.А., можна звернути увагу на те, що автор детально класифікує поточні зобов'язання (рис. 1.9), але залишається чимало запитань стосовно того, яким чином виокремити довгострокові зобов'язання.

Аналізуючи наведену класифікацію, відмітимо, що її можуть використовувати мікро та малі підприємства, а от середні та великим підприємствам, які планують та реалізують довгострокові цілі, потрібна детальна класифікація довгострокових зобов'язань.

Варто звернути увагу на багатоскладову класифікацію кредиторської заборгованості, яку пропонує Житомирська науково-бухгалтерська школа, очолена Бутинцем Ф.Ф. [8] Дана класифікація представлена у вигляді табл. 1.3

Рис. 1.9. Класифікація кредиторської заборгованості за Бланк І.А.

Джерело: Сформовано автором на основі [6, с.163]

Таблиця 1.3

Класифікація кредиторської заборгованості

Кредиторська заборгованість		
-За складністю		
• прості	• складні	
-За тривалістю		
• обмежені в часі	• безстрокові	
-За забезпеченістю виконання зобов'язань		
• договірні	• позадоговірні	
-За способом погашення		
• монетарні	• тварні	
-За часом виникнення		
• теперішні	• майбутні	
-За терміном погашення		
• довгострокові	• короткострокові	
-За можливістю оцінки		
• фактичні	• оціночні	• умовні

До потреб класифікувати кредиторську заборгованість за різними ознаками приходять ще один дослідник. Орлов І.В. [51] підтверджує, що класифікація створена на основі господарської діяльності підприємства зводиться до класифікації, яка наводиться в нормативно-правовому документі НП(С)БО 11 «Зобов'язання» [46]. Автор обґрунтовує необхідність розширеної класифікації, оскільки класифікація за НП(С)БО 11 «Зобов'язання» не розкриває класифікаційні ознаки кредиторської заборгованості, які наведені у Господарському [14] та Цивільному [69] кодексах.

Кредиторську заборгованість відображають у пасиві при складанні фінансової звітності. Спираючись на практичний досвід, не завадило б для потреб ефективного управління виокремити з поточної заборгованості прострочену кредиторську заборгованість, що виникає в результаті порушення термінів оплати за поставлену готову продукцію, товари чи послуги. При цьому необхідно врахувати, що прострочена кредиторська заборгованість в бухгалтерському обліку залишається в складі поточної заборгованості і до довгострокової не переводиться [56].

Отже, при оцінці кредиторської заборгованості на підприємствах застосовуються два методи: за сумою погашення та за теперішньою вартістю.

Існує багато класифікацій кредиторської заборгованості. Використовуючи їх, підприємства налагоджують свій бухгалтерський облік у розділі зобов'язань. Користуючись класифікацією заборгованості обліковці достовірно аналізують проведені господарські операції, систематизують їх та використовують наявну інформацію під час складання достовірної фінансової звітності. Економічний та фінансовий розвиток підприємства деякою мірою залежить від вміння аналізувати та управляти кредиторською заборгованістю під час фінансово-економічної кризи. У випадку браку фінансування перед підприємством буде стояти в першу чергу утримання конкурентної позиції на ринку, а капіталізація та отримання прибутку відійде на другий план. Практичний досвід доводить, що підприємства, які використовують класифікацію кредиторської

заборгованості, займають стійке фінансове становище завдяки злагодженому контролю за станом кредиторської заборгованості.

1.3. Управління кредиторською заборгованістю в умовах застосування МСФЗ

Облік кредиторської заборгованості регулюється нормативно-правовими документами, які є обов'язковими для дотримання будь-яким підприємством. В своїй практиці бухгалтери керуються не лише економічними законами, а й юридичними. З економічної точки зору, зобов'язання виступає фінансовим ресурсом для проведення операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. В бухгалтерському обліку кредиторську заборгованість відображають на рахунках бухгалтерського обліку лише тоді, коли підприємству надійшла готова продукція, товар або воно отримало надану послугу. З юридичної точки зору, моментом виникнення зобов'язання рахується підписання договору на поставку. Для кращого розуміння моменту виникнення заборгованості пропонуємо розглянути рис. 1.10.

Нормативно-правова база, яка регулює облік кредиторської заборгованості, встановлює порядок проведення господарських операцій та термін її погашення, за кожною статтею, за якою є заборгованість.

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» розкриває основні методики відображення інформації про зобов'язання в бухгалтерському обліку та її подання в фінансовій звітності [46].

Не варто забувати про Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-VI, який дає вичерпний перелік податків та зборів, визначає порядок та регулює механізм сплати податків в Україні [59].

Закон України «Про затвердження інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету» від 12.03.2012р. № 333 формує законні основи отримання, користування та повернення кредитів. На підставі цього

закону регулюються відносини між суб'єктами господарювання в процесі отримання кредиту [31].

Рис. 1.10. Момент виникнення кредиторської заборгованості

Під час проходження аудиторської перевірки та заради захисту інтересів власника, які націлені на формування на підприємстві незалежного контролю можна користуватися Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017р. №2258-VIII. [55]

Даючи критичну оцінку проаналізованої наявної нормативно-правової бази, згідно якої підприємство веде облік, аналіз та контроль кредиторських зобов'язань, можна високремити позитивні та негативні її аспекти. Позитивним чинником є дотримання затверджених стандартів та законів, які допомагають вести законну діяльність та формувати достовірну фінансову звітність, в якій висвітлюється реальний стан справ по кредиторській заборгованості. Із негативних аспектів можна виокремити часті зміни в законодавстві, які вимагають постійного відстежування та оновлення програмного забезпечення при веденні бухгалтерського обліку. Методика нарахування та терміни сплати податків різняться по кожному виду, що вимагає додаткової уваги з боку працівників бухгалтерської служби. В цілому, дотримуючись правил та законів,

підприємства успішно проводять свою господарську діяльність в Україні та поза її межами.

Для покращення взаємовідносин з європейськими партнерами все частіше підприємства України впроваджують ведення бухгалтерського обліку за Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку. Міжнародні стандарти встановлюють загальні принципи ведення обліку та фінансової звітності [40]. Вони полегшують доступ до міжнародного капіталу та сприяють покращенню довіри від інвесторів. Їхня особливість проявляється в тому, що вони постійно вдосконалюються та адаптуються до нових вимог реалій глобального бізнес-середовища.

Облік кредиторської заборгованості із використання міжнародних стандартів може регулюватися Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [41].

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [41] розглянемо у порівнянні з Національним Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [46] для кращого виокремлення спільних та відмінних ознак (табл. 1.4)

Таблиця 1.4

Порівняльна характеристика НП(С)БО 11 «Зобов'язання» та МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи»

НП(С)БО 11	МСБО 37
Трактування поняття «забезпечення»	
Забезпечення – це зобов'язання з невизначеною сумою та терміном погашення на дату складання фінансової звітності	Забезпечення - це зобов'язання з чітко визначеним терміном сплати та сумою погашення. Крім цього, оскільки дані зобов'язання є поточними, отже під час їх погашення відбудеться вибуття ресурсів, які містять у собі економічну вигоду
Умови визначення зобов'язань	
Зобов'язання визнаються тоді, коли можна достовірно провести його оцінку та при погашенні в майбутньому відбудеться зменшення отриманої економічної вигоди.	Зобов'язанням визнається при умові, якщо поточна заборгованість виникла в наслідок проведеної минулої операції; відбулося списання ресурсів, які містити в собі економічні вигоди
Якщо на дату складання фінансової звітності зобов'язання не сплачується, то його сума включається до доходу звітного періоду.	погашення заборгованості на даний час не можливо провести; суму заборгованості можна достовірно визначити

Оцінка зобов'язань	
Довгострокові зобов'язання оцінюються за теперішньою вартістю, поточні – за сумою погашення; непередбачені зобов'язання обліковуються на позабалансових рахунках за обліковою оцінкою	Зобов'язання оцінюються в суму, яка дорівнює найкращій вартості понесених видатків, потрібних для погашення заборгованості на дату балансу.

Як бачимо, Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» також настільки важливий для підприємств, які намагаються вийти на новий міжнародний економічний рівень розвитку, оскільки саме він регулює процес визнання, оцінки та відображення зобов'язань в обліку. Особливо важливим є вміння проводити контрольно-аналітичне трактування його впливу на фінансовий стан підприємства та складену згідно нього фінансову звітність.

Управління кредиторської заборгованістю підприємства ґрунтується на системах (рис. 1.11), які підтверджують ефективність проведення якісного контролю діяльності підприємства під час фінансово-економічної кризи. Використовуючи ці системи, можна контролювати отримані результати від впроваджених на виробництві рішень та за потреби проводити їх корегування.

Рис. 1.11. Системи управління кредиторською заборгованістю

Під час проведення управління кредиторською заборгованістю потрібно залучати всі можливості для проведення успішної та ефективної діяльності підприємства в умовах фінансово-економічної кризи та повномасштабного вторгнення в Україну. В умовах військового стану підприємство повинно користуватися всіма чотирма складовими проведення продуктивної господарської діяльності, які зображені на рисунку 1.12.

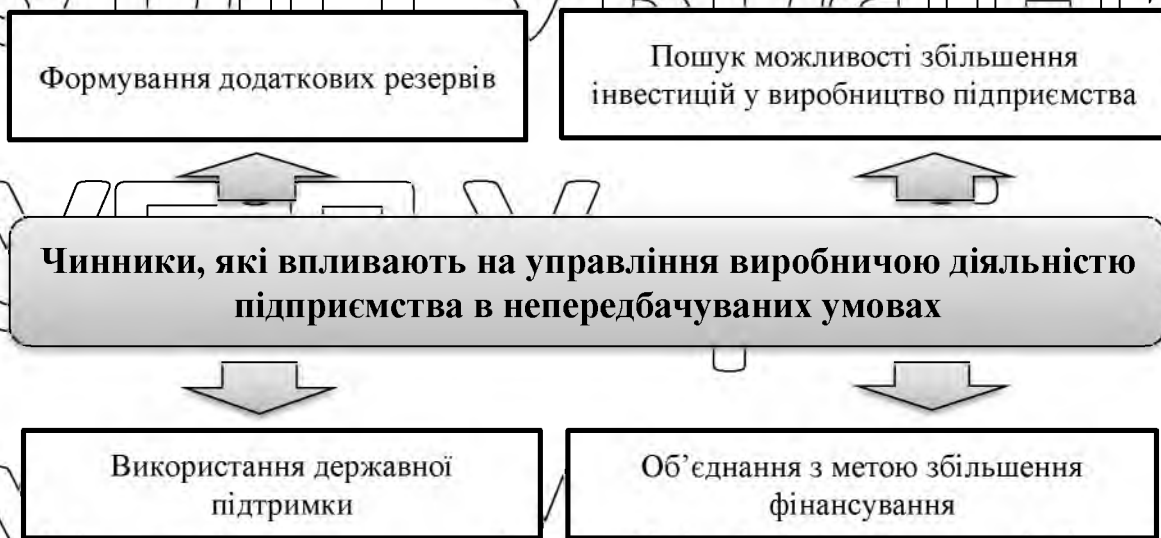

Рис. 1.12. Чинники, які впливають на управління виробничою діяльністю підприємства в непередбачуваних умовах

Під формуванням додаткових резервів мається на увазі збільшення кількості грошових коштів, але не за рахунок збільшення кредиторської заборгованості, а за рахунок пошук кредиторів, які зможуть продати необхідну сировину такої ж якості, але за нижчими цінами, що в період нестабільності є дуже важливо. Збільшення інвестицій у виробництво є важливою складовою, яка допомагає покращувати процеси виробництва та розробити майбутні проекти для розвитку діяльності підприємства. Державна підтримка є важливою для сільськогосподарських виробників, які долаючи всі складності продовжують працювати та постачати продукцію не лише на внутрішній ринок, а й проводити зовнішньоекономічну діяльність для розвитку власного підприємства та країни. Під час фінансово-економічних негараздів варте

розглядати варіант об'єднання кількох підприємств задля досягнення поставленої цілі та збільшення фінансування на виконання запланованого проекту.

Отже, для працівників бухгалтерської служби важливо розуміти різницю в юридичному та економічному моменті виникнення кредиторської заборгованості, оскільки вміння правильно обліковувати та проводити управління кредиторською заборгованістю під час фінансово-економічної кризи може повпливати на фінансовий стан підприємства, тому момент виникнення кредиторської заборгованості є важливою складовою в бухгалтерському та управлінському обліку. Крім цього, будь-яке підприємство, яке проводить свою діяльність в Україні, повинно чітко дотримуватися затверджених законів та нормативно-правових актів. Обліковцям потрібно регулярно відстежувати зміни, щоб не порушувати законодавство та не наражати діяльність підприємства на зацікавленість з боку контролюючих органів. Під час фінансово-економічної кризи кожне підприємство намагається не тільки зберегти власне виробництво, а й привабити інвесторів, тому задля пришвидшення економічної інтеграції все більше підприємств переходять на ведення бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами, які містять невеличкі відмінності в порівнянні з нашим законодавством. Знання цих відмінностей допомагають вміло їх використовувати при проведенні успішного управлінського процесу на підприємстві.

Висновки до розділу 1

Економічне значення кредиторської заборгованості полягає в її ролі, як інструменту фінансового управління та виступає своєрідним джерелом фінансування для підприємства. В схемі кругообігу капіталу кредиторська заборгованість є незамінною складовою, яка допомагає проводити безперервну діяльність підприємства. Неоціненний вклад внесли дослідники в спробах пояснити значення поняття «кредиторська заборгованість» та розвинули

стратегії управління кредиторською заборгованістю. Проаналізований зв'язок кредиторської заборгованості та рентабельності підприємств різного виду діяльності демонструє важливість професійного управління кредиторською заборгованістю, завдяки якому підприємства певних галузей отримали позитивний показник рентабельності та покращили свій фінансовий стан.

Зараз існує багато різновидів класифікації кредиторської заборгованості, які допомагають бухгалтерам впорядкувати власну кредиторську заборгованість. Під час класифікації кредиторської заборгованості бухгалтери використовують обидва методи класифікації кредиторської заборгованості

Користуючись класифікацією наявної заборгованості бухгалтери вчасно аналізують її та приймають дієві управлінські рішення, які дозволяють підприємству займати конкурентну позицію на ринку.

Діяльність будь-якого підприємства повинна проводитися в нормативно-правовому полі, тому потрібно користуватися нормативними документами під час ведення обліку кредиторської заборгованості. Прагнення підприємств отримати прибуток змушує все більше підприємств вести облік за міжнародними стандартами, знання яких розширює економічну інтеграцію та забезпечують прозорість в обліку та фінансовій звітності. Управління

кредиторської заборгованості базується на застосуванні різних систем управління кредиторською заборгованістю. Яку систему обрати вирішує працівник бухгалтерської служби в залежності від бажаного результату, який він бажає отримати під час управління. Повномасштабне вторгнення змушує підприємства шукати ресурси та впроваджувати управлінські рішення задля збереження економічної стійкості підприємства, фінансової незалежності та продовжувати розвиток господарської діяльності, незважаючи на складні умови, як на внутрішньому ринку, так і на зовнішньому ринку під час фінансово-економічної кризи.

НУБІП України

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛИКУ КРЕДИТОРСЬКОЇ
ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика об'єкта дослідження

Об'єктом дослідження виступає Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «Агрофірма «АгроРось» (СТОВ «АФ «АгроРось»)) (дод. Б.1). Компанія зареєстрована 9 березня 2004 року та знаходиться за юридичною адресою Черкаська обл., м. Корсунь-Шевченківський, вул. Шевченка 39, 19402. Код підприємства в ЄДРПОУ 32810145. Організаційно-правова форма – товариство з обмеженою відповідальністю. Форма власності – приватна. Підприємство перебуває на спрощеній системі оподаткування та є платником єдиного податку 4 групи та сплачує податок на додану вартість.

Для СТОВ «АФ «АгроРось» основним видом діяльності є вирощування зернових та технічних культур. Окрім вирощування продукції рослинництва, підприємство реалізує посівний матеріал зарубіжної та вітчизняної селекції, займається поставками ефективних засобів захисту рослин, які були вироблені відомими аграрними компаніями світу, продає різні види добрив для підживлення рослин по всій території України.

Підприємство співпрацює як з вітчизняними партнерами, так із закордонними. СТОВ «АФ «АгроРось» є важливим постачальником таких великих виробників засобів захисту рослин як «ФМСі» (США), «БАСФ» (Німеччина), «Дюпон» (США), «Сингента» (Швейцарія), «Кемінова» (Данія), «Байер Крок Сайенсес» (Німеччина) та інших. Налагоджені зв'язки підприємства з реалізації насіння для посіву та готової продукції зернових, олійних та технічних культур з «Піонер», «Монсанто», «Сингента», «Лімагрейн», «Лембке», «ЗААТБАУ», «Свраліс», «Заатен Уніон» [2].

Динаміка формування фінансових результатів досліджуваного підприємства наведена в табл. 2.1

Таблиця 2.1

Аналіз фінансових результатів СТОВ «АФ «АгроРось» за 2020-2022 рр., тис.грн.

Показники	Роки			Відхилення 2022 р. від 2020 р.	
	2020	2021	2022	+ - тис.грн	%
1. Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	204482	210628	373870	169388	82,84
2. Непрямі податки та інші вирахування з доходу	34080	35104	45645	11565	33,93
3. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	170402	175524	228225	57823	33,93
4. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	164397	165039	170550	6153	3,74
5. Валовий прибуток (збиток)	6005	10485	57675	51670	860,45
6. Інші операційні доходи	1173	3929	9935	8762	746,97
7. Адміністративні витрати	5588	5253	5122	-466	-8,34
8. Витрати на збут	3002	335	5530	2528	84,21
9. Інші операційні витрати	3156	4804	9122	5966	189,04
10. Прибуток (збиток) від операційної діяльності	(4568)	4022	47836	52404	-1147,20
11. Інші фінансові доходи	83	337	813	730	879,52
12. Інші доходи	205	122	18	-187	-91,22
13. Фінансові витрати	3674	2312	2111	-1563	-42,54
14. Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	(7954)	2169	46556	54510	-685,32
15. Податок на прибуток	-	-	-	-	-
16. Чистий прибуток	(7954)	2169	46556	54510	-685,32

Аналізуючи отримані результати, відмітимо, що отриманий дохід підприємства зберігає тенденцію до зростання. Дохід збільшується, але собівартість вирощеної продукції зросла не суттєво, що є позитивним чинником під час проведення господарської діяльності підприємством. Не зважаючи на складну економічну ситуацію та повномасштабне вторгнення, які внесли свої корегування у роботу підприємства, у 2022 році спостерігається суттєве зростання прибутку підприємства та з'являються ресурси для зміцнення фінансово-економічного стану підприємства під час фінансово-економічної кризи. Крім цього, підприємство не сплачує податок на прибуток, оскільки

перебуває на спрощеній системі оподаткування, і це дозволяє підприємству використовувати ці кошти для розвитку власного виробництва.

Для оцінки економічних можливостей СТОВ «АФ «АгроРось» (дод. Б.2) проведено оцінку фінансово стану підприємства. Оцінка стану підприємства проводилася за допомогою аналізу майнового стану, ліквідності, платоспроможності, ділової активності та рентабельності товариства. На основі аналізу фінансово-майнового стану товариства необхідно відмітити наступне:

- коефіцієнт зносу основних засобів характеризується відсотком амортизованих основних засобів до загальної вартості всіх основних засобів, наявних на підприємстві. Цей коефіцієнт також допомагає зрозуміти, який відсоток вартості основних засобів вже перенесено на вироблену продукцію [5]. Станом на 2022 рік показник даного коефіцієнта дорівнює 50% (0,5), що демонструє збільшення значення коефіцієнта у порівнянні з 2021 роком на 2%.

Аналізуючи тенденцію даного показника, можна сказати, що він знаходиться в оптимально допустимих межах, які свідчать про достатню наявність нових основних засобів на підприємстві та постійне покращення їхнього стану.

- фінансовий показник, який використовують для оцінки здатності підприємства покрити свої зобов'язання та понесені витрати за рахунок отриманого прибутку – це коефіцієнт покриття. За допомогою даного показника аналітики розраховують оцінку фінансової стійкості та можливого ризику по досліджуваному підприємству [39]. У 2022 році даний показник становив 4,05, що на 1,07 більше у порівнянні з 2021 роком. Оптимальне значення коефіцієнта покриття має бути більше одиниці, а на СТОВ «АФ «АгроРось» він в 2022 році в 4 рази більше, що свідчить про повну спроможність підприємства в повній мірі покрити свої зобов'язання та за даних умов фінансовий ризик даного підприємства практично мінімальний.

Можливість підприємства сплатити поточні зобов'язання за рахунок проведення вчасних розрахунків з дебіторами демонструє коефіцієнт швидкої ліквідності. Коефіцієнт швидкої ліквідності у 2022 році становить 0,97. Даний показник у порівнянні з 2021 роком збільшився на 0,76, і практично дорівнює

максимальному оптимальному значенню, що свідчить про наявність на підприємстві в достатній кількості ліквідних оборотних коштів для проведення вчасних розрахунків по кредиторській заборгованості.

Стосовно коефіцієнта абсолютної ліквідності, який показує, яка частка зобов'язань може бути сплачена по першій вимозі контрагентів-кредиторів. Протягом 2022 року підприємство за результатами діяльності збільшило даний показник з 9% у 2021 році до 41% у 2022 році. Тобто у 2022 році підприємство по негайній вимозі кредиторів зможе погасити 41% свої зобов'язань, що становить вище середнього оптимального показника (від 25% до 50%).

Аналізуючи показник чистого оборотного капіталу, який є свідченням спроможності підприємства сплатити свої поточні зобов'язання та провести розширення подальшої діяльності підприємства за рахунок вільних фінансових ресурсів, показує тенденцію до зростання, що є позитивним показником для підприємства. Станом на 31.12.2022 року чистий оборотний капітал становить 222117 тис. грн, що на 73090 тис. грн більше у порівнянні з минулим звітним періодом, що визначає ефективне управління фінансами підприємства та його фінансову стійкість.

Ступінь незалежності підприємства та його здатність фінансувати свою діяльність за рахунок власних ресурсів визначається за допомогою розрахунку коефіцієнта платоспроможності (автономії). Значення коефіцієнта по досліджуваному підприємству не змінилося протягом 2021-2022 років і дорівнює 72%, що свідчить про змогу на 72% профінансувати господарську діяльність за рахунок власних коштів.

Важливим показником є коефіцієнт фінансування. На СТОВ «АФ «АгроРось» у 2022 році показник становив 0,28. Порівняно з попереднім звітним роком розрахований коефіцієнт зменшився на 0,12 та знаходиться нижче оптимального значення, що свідчить про значне надходження позичкових коштів у порівнянні із наявними власними грошовими резервами.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами – це фінансовий показник, який допомагає визначити на скільки оборотні активи

покриваються власним капіталом підприємством [54]. Цей коефіцієнт протягом досліджуваних років становить: у 2021 році – 1,98; у 2022 році – 3,05. Абсолютне відхилення показника становить 1,07, що свідчить про високий ступінь фінансової стійкості підприємства та здатність підприємства з мінімальними втратами здолати фінансово-економічну кризу.

Оптимальне значення маневреності власного капіталу більше нуля. Аналізуючи досліджений показник по СТОВ «АФ «АгроРось», можна сказати що він зберігає динаміку до збільшення з кожним наступним роком, що говорить про існування можливостей для розвитку нових можливостей підприємства після сплати всіх зобов'язань та обов'язкових платежів.

Кількість разів протягом звітного періоду здійснюється повний цикл виробництва, який показує скільки грошових одиниць реалізованої продукції принесла кожна гривня наявних активів підприємства досліджується при використанні коефіцієнта оборотності активів [32]. У 2022 році значення коефіцієнта можна трактувати так: на одну гривню активів підприємства СТОВ «АФ «АгроРось» припадає 0,66 грн від реалізованої готової продукції.

При обчисленні коефіцієнта рентабельності активів визначається ефективність використання активів підприємства задля збільшення прибутку.

Коефіцієнт рентабельності активів у 2022 році становить 0,13, що на показує позитивну динаміку збільшення отриманого прибутку на 0,11 у порівнянні з 2021 роком. Цей показник є досить важливим при оцінці фінансової продуктивності та рентабельності підприємства.

Розрахований коефіцієнт рентабельності виробленої готової продукції в досліджуваному році зріс у порівнянні з минулим роком, що говорить про посилення контролю підприємства за витратами в процесі виробництва та реалізації готової продукції. При цьому підприємство продовжило отримувати чистий прибуток від здійсненої діяльності.

Коефіцієнт рентабельності діяльності підприємства станом на 2022 рік становив 0,20, що характеризує розмір отриманого прибутку на одиницю чистого доходу. Спостерігається різке збільшення показника у порівнянні з

2021 роком, що говорить про підвищення ефективності проведеної господарської діяльності.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості демонструє динаміку до збільшення (рис. 2.1.)

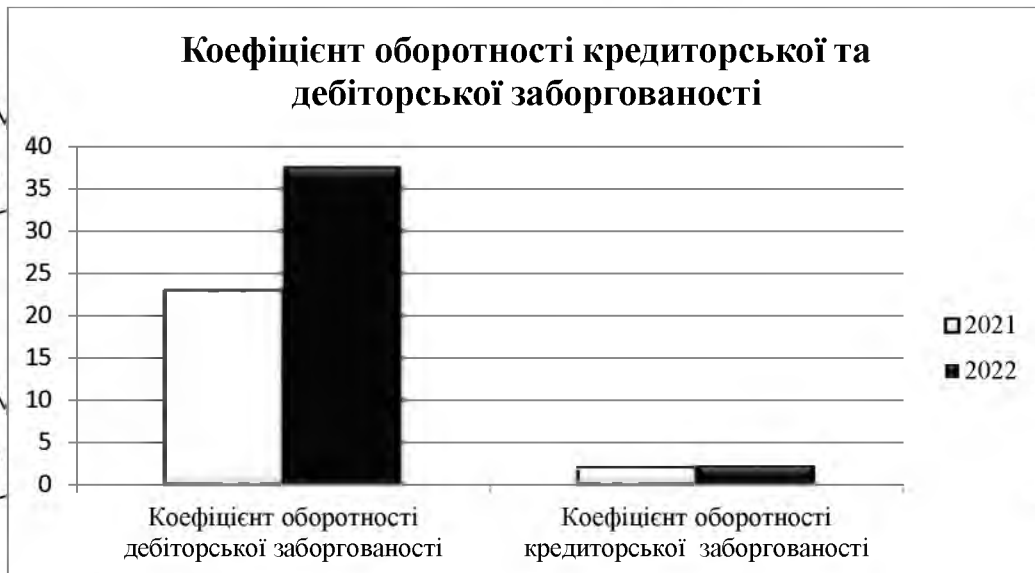

Рис. 2.1. Порівняння коефіцієнтів оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості СТОВ «АФ «АгроРось»

На основі значень цих коефіцієнтів можна сказати, що досліджене товариство надає перевагу попередній оплаті за поставлені товари чи надані послуги, в результаті чого має кошти на погашення кредиторської заборгованості.

Строк погашення дебіторської заборгованості на 2022 р. становить 10 днів. Зменшення терміну оборотності дебіторської заборгованості позитивно відображається на роботі підприємства, що в свою чергу покращує ситуацію з кількістю днів, яка необхідна для того щоб погасити кредиторську заборгованість. У порівнянні з 2021 роком кількість днів необхідних для проведення розрахунків з кредиторами зменшилася на 23 дні. Даний аналіз добре підтверджує сформована діаграма впливу коефіцієнтів оборотності на строк погашення дебіторської та кредиторської заборгованості (рис. 2.2.)

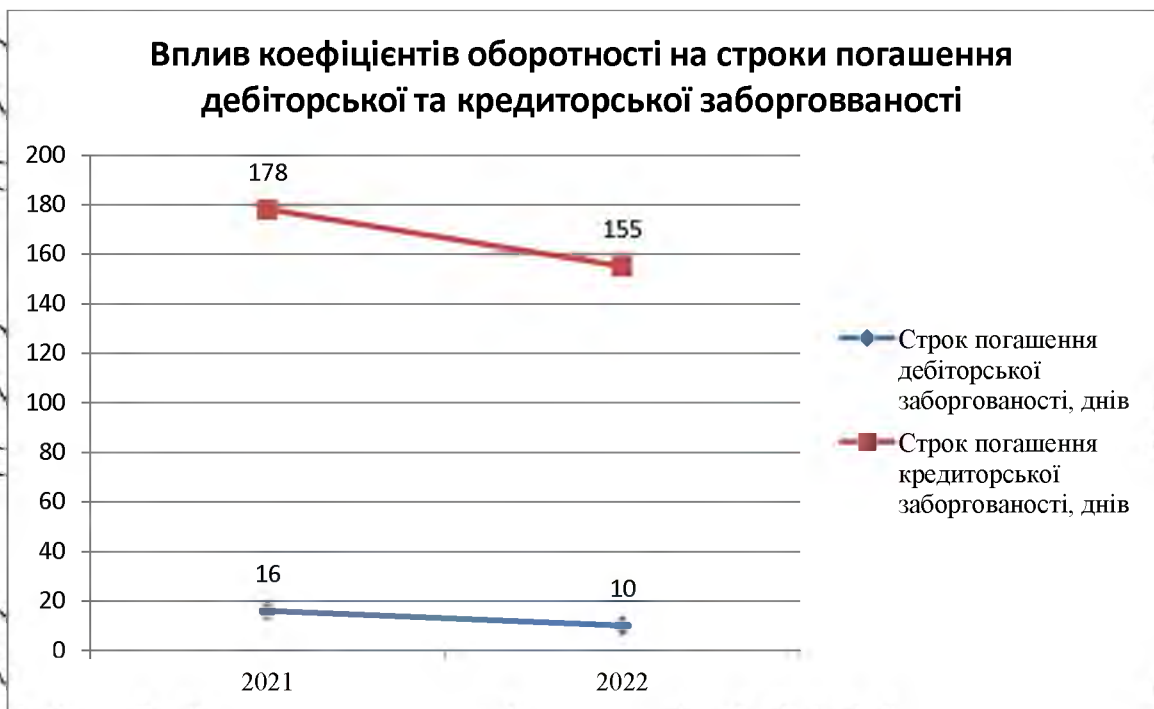

Рис. 2.2. Вплив коефіцієнтів оборотності на строки погашення дебіторської та кредиторської заборгованості

Згідно визначених значень коефіцієнтів фінансовий та економічний стан СТОВ «АФ «АгроРось» відповідає нинішнім вимогам ринку. Крім цього, підприємство платоспроможне та цілком має достатньо ресурсів для погашення поточних зобов'язань.

Також важливо спінити структуру джерел фінансових ресурсів - пасиву балансу (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Оцінка структури джерел фінансових ресурсів
СТОВ «АФ «АгроРось» за 2020-2022 рр., тис.грн.)

Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення(+, -)	
				2022 р. від 2020 р.	2022 р. від 2021 р.
1. Коефіцієнт фінансової незалежності, %	73,49	71,56	72,35	-1,14	0,79
2. Коефіцієнт фінансової залежності, %	136,06	139,75	138,22	2,16	-1,53
3. Коефіцієнт фінансового ризику (гледє фінансового важля)	0,361	0,397	0,382	0,021	-0,015

Проводячи оцінку джерел фінансових ресурсів, можна зазначити, що

підприємство стабільно незалежне і використовує власні наявні джерела для розвитку господарської діяльності, про що свідчить коефіцієнт фінансової незалежності, який з року в рік знаходиться в середньому на значенні 72%, що є досить високим показником. Стосовно фінансової залежності підприємства, у 2022 році на одну гривню власних коштів припадає 1,38 залучених грошових ресурсів. Значення даного показника перебуває в оптимальних межах і говорить про те, що підприємство успішно проводить контроль фінансових ризиків в умовах фінансово-економічної кризи.

Кредиторська заборгованість складається з різних категорій, які демонструють наявність невиконаних зобов'язань. Вартісне розуміння кожної складової кредиторської заборгованості має велике значення для обліку. Додатково також зазначити, що правильно складена структура кредиторської заборгованості дозволяє розпланувати фінансові можливості підприємства стосовно вчасної сплати своїх зобов'язань, сприяє контролю за фінансовим станом підприємства в розрізі ефективності проведених фінансових операцій під час фінансово-економічної кризи. У таблиці 2.3 наведено інформацію щодо складу, структури та розміру кредиторської заборгованості підприємства, систематизовану згідно показників фінансової звітності (Додаток Б.1) СТОВ «АФ «АгроРось» за 2020 – 2022 роки.

Таблиця 2.3

Склад та структура кредиторської заборгованості
СТОВ «АФ «АгроРось» за 2020-2022 рр.

Пасив	2020 р.		2021 р.		2022 р.		Відхилення 2022р. від 2021р.	
	тис. грн	питома вага, %	тис. грн	питома вага, %	тис. грн	питома вага, %	+,- тис.грн.	%
	2	3	4	5	6	7	8	9
II Довгострокові зобов'язання та забезпечення								
Довгострокові кредити банків	16914	20,86	13854	15,36	31645	30,27	17791	14,91

Продовження таблиці 2.3

		III Поточні зобов'язання та забезпечення						
1	2	3	4	5	6	8	9	
Поточна кредиторська заборгованість за:								
- товари, роботи, послуги	29243	36,07	48959	54,27	69891	66,85	20934	12,58
- розрахунками з бюджетом	483	0,60	425	0,47	567	0,48	82	0,01
- розрахунками з оплати праці	7	0,01	8	0,01	-	-	-	-
Інші поточні зобов'язання	34423	42,46	26964	29,89	2505	2,40	-24459	-27,49
Разом	81070	100%	90210	100%	104548	100%	14338	X

На досліджуваному підприємстві видно як змінювалася структура кредиторської заборгованості за досліджувані роки. У 2022 році найбільша частка кредиторської заборгованості припадає на поточну кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги, що свідчить про заборгованість підприємства перед постачальниками за отримані товари, роботи, послуги, оплата яких ще не відбулася. Підприємство збільшило частку довгострокових кредитів банків в структурі кредиторської заборгованості, що дозволяє підприємству розширити виробництво, провести модернізацію основних засобів та розвивати виробництво виробленої продукції. Незначні суми акумулюються на рахунках бухгалтерського обліку по розрахункам з бюджетом та розрахунками з оплати праці.

Обсяг нарахованих податків добре висвітлює побудована нами діаграма (рис. 2.3).

Дана діаграма показує, що найбільші нарахування підприємство проводить по єдиному та земельному податку. Ці податки відіграють важливу роль для СТОВ «АФ «АгроРось», яке перебуває на спрощеній системі оподаткування. Обрана система оподаткування зменшує податкове навантаження та впливає позитивно на розвиток підприємства. В грошовому

еквіваленті суми екологічного податку мала у порівнянні з іншими податками, оскільки підприємство його нараховує лише за зберігання палива у резервуарах для подальшого його використання у виробничих цілях.

Рис. 2.3. Розрахунки за податковими зобов'язаннями

Для цілеспрямованого впорядкування, вдосконалення механізму, структури та процесів бухгалтерського обліку потрібно провести оцінку організації облікового процесу на підприємстві [18]. На підприємстві СТОВ «АФ «АгроРось» основна методика організації бухгалтерського обліку розкрита в Наказі про облікову політику підприємства. Основними пунктами даного наказу є те, що бухгалтерський облік на підприємстві повинен вестися безперервно, господарські операції, які вносяться до комп'ютерної програми обліку повинні бути підкріплені первинними документами. Відповідальність за правильність ведення бухгалтерського обліку покладена на головного бухгалтера підприємства, який організовує та контролює роботу інших працівників. В наказі також описано основні критерії обліку основних засобів та нематеріальних активів, грошових коштів та кредиторської заборгованості.

обліку та списання запасів на підприємстві, документування понесених витрат на підприємстві та складання фінансової звітності.

Розглядаючи організаційну структуру побудови бухгалтерської служби підприємства, формуються логічно-послідовні зв'язки, які існують на досліджуваному підприємстві. На СТОВ «АФ «АгроРось» сформована лінійна структура бухгалтерської служби, яку демонструє рис. 2.4. Цей тип структури передбачає підпорядкування всіх працівників бухгалтерії керівникові відділу – головному бухгалтеру. Як бачимо з наведеного рисунку, бухгалтери виконують роботу в розрізі конкретних ділянок обліку [50].

Рис. 2.4. Лінійна структура бухгалтерської служби СТОВ «АФ «АгроРось»

Дана структура організації бухгалтерського процесу на підприємстві в повній мірі відповідає потребам стосовно організації обліку, покриває потреби працівників бухгалтерії та дозволяє за допомогою впровадженого облікового програмного забезпечення вести облік тих господарських операцій, які відповідають закріпленій ділянці обліку.

Отже, СТОВ «АФ «АгроРось» - потужне українське аграрне підприємство, яке реалізує продукцію рослинництва, насіннєві матеріали

добрива та засоби захисту рослин; займає конкуруючу позицію на вітчизняному ринку та співпрацює з рядом закордонних компаній. З точки зору аналізу фінансово-економічного стану, підприємство СТОВ «АФ «АгроРось» стійке до фінансово-економічних економічних криз, конкурентоспроможне, безперервно веде господарську діяльність, витрати повністю та вчасно покриваються отриманим прибутком. У структурі кредиторської заборгованості переважають несплачені поточні зобов'язання. Проведена оцінка джерел фінансових ресурсів продемонструвала, фінансову незалежність підприємства, яка має середній показник на протязі трьох досліджуваних років – 72%. Основні принципи та методологія обліку, які використовуються в процесі ведення обліку та складання фінансової звітності, прописані в Наказі про облікову політику. Бухгалтерська служба має лінійну структуру, яка покриває всі потреби, дозволяє проводити ефективне внутрішнє управління працівниками та забезпечує чітку ієрархію у бухгалтерському відділі.

2.2. Документальне забезпечення обліку кредиторської заборгованості

Важливою складовою впорядкування господарської діяльності та управління отриманою інформацією – це її документування. Воно підвищує продуктивність, контролює дотримання усіма сторонами господарської діяльності нормативно-правових вимог, впорядковує важливу інформацію, на основі якої ведеться господарська діяльність підприємства та приймаються ефективні управлінські рішення.

Складання первинних документів регулюється Законами України «Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» від 24.05.1995 року № 88 [57] та «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 року № 996-XIV [56], які встановлюють обов'язкові вимоги документування всіх фінансових операцій та подій, включаючи облік кредиторських зобов'язань.

Документування – є одним із невід’ємних елементів бухгалтерського обліку. Документація виступає первинним спостереженням за здійсненими господарськими процесами та є підставою для відображення проведених виробничих процесів в бухгалтерському обліку. На основі документів, які відіграють важливу роль, проводять управління діяльністю підприємства. Аналізуючи сформовані документи бухгалтери фіксують та контролюють своєчасність проведених розрахунків з покупцями та постачальниками, проведене нарахування та виплату заборгованості по заробітній платі співробітниками, визначення та перерахування до контролюючих органів нарахованих податків. Важливо пам’ятати, що бухгалтерські документи можна використовувати при потребі під час розгляду судової справи, оскільки правильно оформлені документи мають юридичну силу [21].

Розглядаючи дане питання, доцільно дослідити існуючий взаємозв’язок етапів документообігу, які впроваджені на досліджуваному підприємстві. На СТОВ «АФ «АгроРось» можна виокремити такі етапи документообігу: порядок складання власних документів, отримання документів від інших суб’єктів господарювання, передача їх до бухгалтерії, опрацювання та використання для записів в облікових регістрах, передача їх до архіву. Наочно взаємозв’язок етапів документообігу представлений на рис. 2.5.

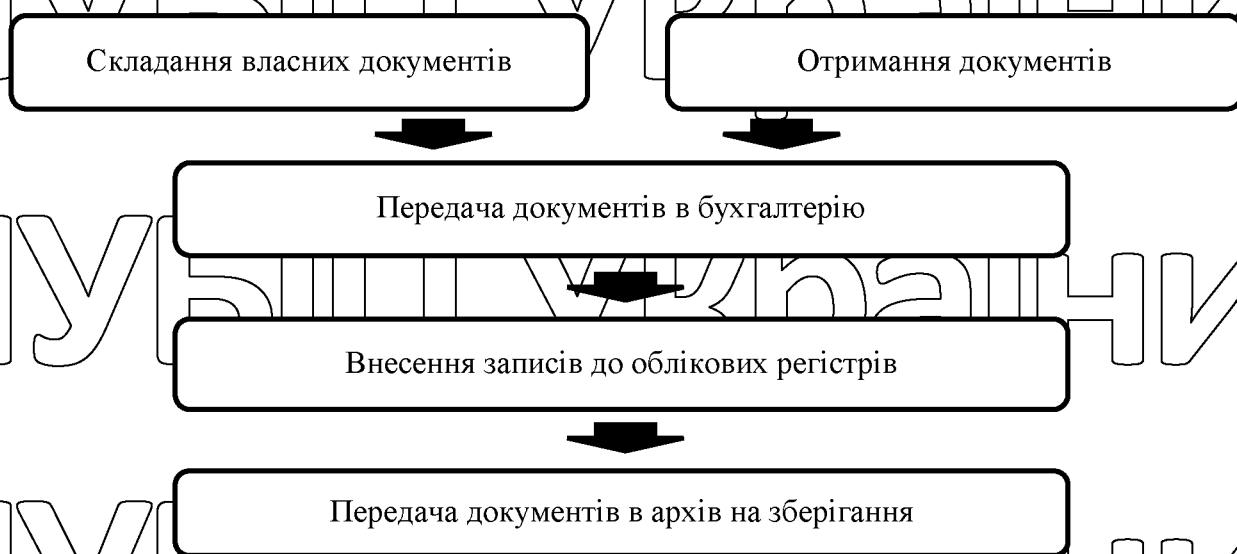

Рис. 2.5. Взаємозв’язок етапів документообігу

Дотримання впроваджених етапів документування є важливим для СТОВ «АФ «АгроРось», оскільки полегшують управління інформацією, підвищують точність отриманого результату та забезпечують дотримання вимог чинного законодавства України.

Документи складені у письмовій або електронній формі, які несуть інформацію про проведену господарську діяльність, мають всі необхідні підписи адміністрації підприємства та необхідні печатки на них в бухгалтерії прийнято називати первинними документами [53]. Досліджуване підприємство використовує для обліку кредиторської заборгованості наступні документи

(рис. 2.6).

Рис. 2.6. Документи, на основі яких ведуть облік кредиторської заборгованості

Договір відіграє важливу роль при проведенні будь-яких господарських операцій з іншими суб'єктами господарювання, а особливо в обліку кредиторських зобов'язань. Він конкретизує умови та зобов'язання всіх учасників договору, вказує терміни погашення кредиторської заборгованості. Його важлива складова полягає в тому, що він є юридичною основою, на якій вибудовуються різні взаємодії між контрагентами.

На підприємстві часто для обліку операцій користуються рахунком-фактурою. З однієї точки зору, даний документ сам по собі не є первинним документом, у зв'язку з тим, що не до кінця зрозуміло чи дійсно господарська операція відбулася. З іншої точки зору, його можна вважати первинним документом, але в сукупності з сформованою банківською випискою на основі платіжних документів, розрахунковою квитанцією чи квитанцією від касового ордера, які підтверджують факт здійснення операції. Рахунок-фактура може замінити лише акт виконаних робіт/ наданих послуг. Щоб така взаємозаміна була законною потрібно, щоб ця важлива умова була прописана в укладеному договорі, лише тоді рахунок можна вважати первинним документом. Сьогодні цей бухгалтерський документ має однакову силу, що в паперовому вигляді, що в електронному [60].

Підтверджуючими документами перерахування безготівкових та готівкових коштів виступають: у першому випадку – банківська виписка, у якій підсумовується інформація про платіжні документи, у другому випадку – касовий ордер. Ці первинні документи є невід'ємною складовою в обліку кредиторської заборгованості, оскільки за допомогою них фіксується погашення кредиторської заборгованості та відображається закриття розрахунків з кредитором. [49]

Одним з основних важливих документів, який використовується при обліку кредиторської заборгованості – це видаткова накладна, отримана від постачальника. Згідно неї бухгалтер обліковує фактичний обсяг отриманої готової продукції та придбаних товарів по вказаній ціні [10]. Даний документ виступає обґрунтованим джерелом інформації в бухгалтерському обліку та при проведенні аудиту кредиторської заборгованості.

Наступний важливий документ в обліку кредиторської заборгованості – акт виконаних робіт або наданих послуг. Він є головним документом, оскільки на основі нього бухгалтер підтверджує виконання робіт чи отримання наданих послуг. В цьому документі зазначаються важливі деталі: вказується дата виконання робіт або послуг, наводиться перелік виконаних робіт чи наданих

послуг, зазначається їх кількість та вартість. Складений документ має містити підписи та печатки від обох сторін договору [3].

Товарно-транспортна накладна відіграє важливу роль в обліку кредиторської заборгованості, особливо, коли йдеться мова про купівлю товарів, які перевозяться транспортними засобами [66]. Цей документ йде доповненням до видаєткової накладної, містить інформацію про транспортування товарів та підтверджує факт отримання товарів покупцем.

У 2023 році Міністерство Інфраструктури запустило електронну товарно-транспортну накладну. Поки цей пілотний проект знаходиться на стадії тестування, тому її використання в цій формі суб'єктами господарювання проходить на добровільній основі. Зараз навіть за умови наявності електронної ТТН інспектори для перевірки все рівно вимагають паперову версію цього документа [23]. Обмін електронними ТТН можливий лише через відповідну базу даних, до якої підприємства отримують доступ лише за умови, якщо буде встановлено програмне забезпечення одного з 20 провайдерів, які надають такі послуги. Важливо, щоб до бази даних мали доступи й інші сторони, які беруть участь у процесі перевезення вантажу. Створення електронної ТТН зробить крок до розширення електронного документообігу на підприємствах.

В бухгалтерській практиці трапляються ситуації, коли потрібно між контрагентами провести взаємозалік заборгованостей. Така процедура можлива лише за умови, якщо кожне підприємство є одночасно і боржником і кредитором. Для формування акту взаємозаліку вимог із кредиторами потрібно мати підтвердуючі документи стосовно проведених господарських операцій, які будуть взаємозакриватися. Також він допомагає зменшити заборгованість та провести оптимізацію фінансових витрат на підприємстві [9].

Важливим інструментом в обліку кредиторської заборгованості виступає акт звірки взаєморозрахунків. За допомогою нього працівники бухгалтерії мають можливість підтвердити правильність проведених розрахунків, у разі розбіжностей знайти помилку та провести в обліку відповідні коригуючі операції. Крім цього, варто пам'ятати, що акт звірки взаєморозрахунків відіграє

важливу роль, хоча не є обов'язковим документом, під час проведення інвентаризації кредиторської заборгованості [4].

Документом, який регулює відносини з кредиторами стосовно отримання та сплати кредитних коштів виступає кредитний договір. При укладенні відносин з банківськими установами в цьому документі чітко прописуються умови надання кредиту, а саме: сума позики, відсоткова ставка, строк погашення. Під час укладення договору з кредитором важливо розробити з використанням кредитного калькулятора графік повернення кредитних коштів та терміни сплати відсотків по кредитному договору і підкріпити його, як додаток до укладеного договору, обов'язково завіривши його підписами та проставивши печатки обох сторін договору.

Облік заборгованості перед контролюючими органами підприємства ведуть на основі складених податкових декларацій, в яких висвітлюють проведені податкові розрахунки стосовно методики нарахування відповідного податку. СТОВ «АФ «АгроРось» подає податкові декларації при появі зобов'язань про податках, які зображені на рисунку 2.7. Заборгованість по сплаті податків являється однією з складових кредиторської заборгованості [75].

Рис. 2.7. Податки, по яких подаються декларації до контролюючих органів

Отже, документування в обліку відіграє важливу роль, оскільки допомагає визначити достовірність проведеної операції та провести правильне її відображення в бухгалтерському обліку. Документи слугують законним підтвердженням презорої діяльності підприємства під час проведення перевірок

контролюючими органами. На основі підтверджуючих документів проводиться аналіз та управління ефективністю погашення кредиторської заборгованості.

На підприємстві СТОВ «АФ «АгроРось» дотримуються існуючого документообігу, який допомагає підприємству забезпечити порядок в документуванні господарської діяльності, підвищити внутрішній контроль та ефективне управління кредиторською заборгованістю. Під час обліку кредиторської заборгованості найпоширенішими документами, якими користуються бухгалтери при обліку зобов'язань є договір, рахунок-фактура, касовий ордер, акт виконаних робіт або наданих послуг, видаткова накладна, товарно-транспортна накладна, акт взаєморозрахунку, акт звірки взаєморозрахунків, кредитний договір, податкові декларації.

2.3. Синтетичний та аналітичний облік кредиторської заборгованості

Синтетичний та аналітичний облік на досліджуваному підприємстві доцільно розглянути в розрізі певних груп кредиторської заборгованості.

Синтетичний облік банківських кредитів підприємство веде з використанням бухгалтерських рахунків 501 «Довгострокові кредити банків у національній валюті», 60 «Короткострокові кредити банків у національній валюті», 611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті». На даних рахунках підприємство веде облік кредитів у розрізі кредиторів та кредитних договорів. Короткострокові кредити підприємство сплачує протягом одного операційного циклу (не більше 12 місяців з дати отримання), намагаючись не затримувати виплати, оскільки дана затримка тягне за собою нарахування штрафних санкцій за несвоєчасну сплату.

Довгострокові кредити у порівнянні з короткостроковими кредитами дозволяють проводити планування фінансових потоків та сприяють стабільній операційній діяльності підприємства. Важливою особливістю обліку довгострокових кредитів є те, що перед їх погашенням потрібно в обліку

відобразити переведення довгострокової заборгованості в короткострокову і лише тоді показувати її сплату. Кореспонденції, які формуються в системі бухгалтерського обліку на підприємстві наведено в таблиці 2.4

Таблиця 2.4

Витяг з Журналу господарських операцій СТОВ «АФ «АгроРось» з обліку довгострокових та короткострокових кредитів за грудень місяць 2022 р.

Номер	Кореспонденція	Дебет	Кредит	Сума
1	Надходження коштів у зв'язку з отриманням короткострокового кредиту	311	601	50000
2	Сплачено короткостроковий кредит	601	311	50000
3	Отримання довгострокового кредиту	311	501	100000
4	Нарахування відсотків за користування кредитом	951	684	10000
5	Сплата нарахованих відсотків за користування кредитом	684	311	10000
6	Переведення довгострокового кредиту в короткостроковий кредит, який буде виплачений протягом 12 місяців	501	611	100000
7	Сплачено поточну заборгованість за довгостроковим кредитом	611	311	100000

Під час обліку кредитів у підприємства можуть з'явитися зобов'язання по сплаті відсотків за використання кредитних коштів та штрафні санкції за повернення кредитних коштів пізніше зазначеного в кредитному договорі терміну [48].

На підприємстві СТОВ «АФ «АгроРось» господарські операції по обліку кредиторської заборгованості з постачальниками за поставлені товари, виконані роботи, надані послуги ведуться на рахунку 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками». Оскільки підприємство також проводить зовнішньоекономічну діяльність, розрахунки з іноземними контрагентами ведуться на рахунку 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками». Залишок по рахунку 632 змінюється під час складання балансу тому, що згідно НПСБО 21 «Вплив змін валютних курсів», усю суму заборгованості бухгалтер повинен перерахувати з урахуванням курсу Національного банку України до іноземної валюти, в якій планується проводитися погашення кредиторської заборгованості [47].

На підприємстві СТОВ «АФ «АгроРось» кредиторську заборгованість з постачальниками відображають на рахунках 631 та 632. Підприємство не використовує в обліку рахунок 371, який передбачений для обліку попередньої оплати постачальнику за поставлений товар.

Облік розрахунків з постачальниками підприємство веде в національній валюті – гривні. Програма бухгалтерського обліку дозволяє вести аналітичний облік розрахунків з постачальниками по кожному контрагенту у розрізі укладених договорів. Аналізуючи оборотно-сальдову відомість по 631 рахунку можна сформуванати таку структуру кредиторської заборгованості та виокремити найбільших постачальників (рис. 2.8).

Рис. 2.8. Структура кредиторської заборгованості у розрізі найбільших постачальників

Дана діаграма демонструє, що найбільшим постачальником є ТОВ «Торговий дім «Каргес» та ТОВ «Техноторг-Дон», які постачають паливо та запчастини для техніки підприємству СТОВ «АФ «АгроРось» для успішного здійснення виробництва.

В таблиці 2.5 наведемо кореспонденції, які використовує бухгалтер підприємства, використовуючи програму бухгалтерського обліку «BAS Бухгалтерія 4.8.3», для відображення в обліку розрахунків з постачальником ТОВ «Торговий дім «Каргес» стосовно купівлі палива.

Таблиця 2.5

Витяг з Журналу господарських операцій СТОВ «АФ «АгроРось» щодо обліку розрахунків з ТОВ «Торговий дім «Каргес» за липень місяць 2022 р

Номер	Кореспонденція	Дебет	Кредит	Сума
1	Перераховано кошти в якості попередньої оплати постачальнику за поставку палива	631	311	24000
2	Відображено податковий кредит із суми перерахованого авансу (податкова накладна незареєстрована)	6442	6441	4000
3	Підтверджено право на податковий кредит з ПДВ податковою накладною, яка зареєстрована в ЄРПН	6411	6442	4000
4	Відвантажено паливо постачальником	203	631	30000
5	Проведено розрахунки з постачальником в частині ПДВ	6441	631	4000
6	Відображено право на податковий кредит до реєстрації податкової накладної постачальником	6442	631	2000
7	Підтверджено право на податковий кредит з ПДВ податковою накладною, яка зареєстрована в ЄРПН	6411	6442	2000
8	Перераховано кошти в якості сплати кредиторської заборгованості за поставлене паливо	631	311	12000

Досліджуване підприємство не використовує для обліку авансів виданих (як вже зазначалося вище) рахунок 371 «Розрахунки за виданими авансами», який рекомендується використовувати Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 року № 291 [30] під час проведення попередньої оплати за поставлений товар постачальнику. Що не є правильним, оскільки використання 371 рахунку під час ведення обліку – це дотримання чинних законів та стандартів, в яких прописано основні вимоги до ведення бухгалтерського обліку, забезпечення достовірності та впевненості, що

фінансова звітність не містить викривлень, збереження контролю за кредиторською заборгованістю.

Податки, у 2022 році займають невелику частку в структурі зобов'язань, відмітимо при цьому, що підприємство вчасно проводить перерахування нарахованих податків до контролюючих органів.

Облік за податками підприємство проводить з використанням рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами» з відкриттям субрахунків 4 класу. Аналітичний облік підприємство проводить у розрізі кожного податку. СТОВ

«АФ «АгроРось» проводить нарахування податків на основі поданих до контролюючих органів декларацій по таких податках: єдиний податок, земельний податок за земельні ділянки державної або комунальної власності, податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, екологічний податок.

Без зобов'язання по виплаті заробітної плати не обходиться будь-яке підприємство. СТОВ «АФ «АгроРось» облік заробітної плати проводить на рахунку 661 «Розрахунки за заробітною платою» у розрізі нарахувань по кожному працівникові. Досліджуючи дане питання, на підприємстві виплата

заробітної плати здійснюється два рази на місяць: аванс та заробітна плата,

згідно Кодексу законів про працю України [33]. Заробітна плата нараховується на підставі Табеля обліку робочого часу, в якому зазначається кількість відпрацьованого робочого часу [73]. Частим випадком на підприємстві є

виплата лікарняних, які нараховуються на підставі наданих працівником

Листків непрацездатності. Відображення обліку заробітної плати по

працівнику, яка включає відображення в обліку кореспонденції по нарахуванню лікарняних наведено в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Витяг з Журналу господарських операцій СТОВ «АгроРось» щодо

обліку заробітної плати за липень місяць 2022 року

Номер	Кореспонденція	Дебет	Кредит	Сума
1	Нараховано заробітну плату бухгалтеру	92	661	12000

Продовження таблиці 2.6

2	Нараховано лікарняні працівнику за перші 5 днів непрацездатності	949	663	1350
3	Нараховано лікарняні працівнику за решту днів непрацездатності за рахунок ПФУ	378	663	800
4	Утримано ПДФО із заробітної плати працівника	661	641	2160
5	Утримано ПДФО із нарахованих лікарняних	663	641	387
6	Утримано військовий збір із заробітної плати працівника	661	642	180
7	Утримано військовий збір із нарахованих лікарняних	663	642	32,25
8	Нараховано ЄСВ на заробітну плату	92	651	2640
9	Нараховано ЄСВ на суму лікарняних	949	651	473
10	Надійшли лікарняні на спецрахунок ПФУ	313	378	800
11	Сплата ПДФО до бюджету із основного рахунка підприємства	641	311	2403
12	Сплата ПДФО до бюджету із спецрахунка ПФУ	641	313	144
13	Сплата військового збору до бюджету із основного рахунка підприємства	642	311	200,25
14	Сплата військового збору до бюджету із спецрахунка ПФУ	642	313	12
15	Сплата ЄСВ до бюджету із основного рахунка підприємства	651	311	3113
16	Виплата заробітної плати працівнику	661	311	9660
17	Виплата лікарняних за перші 5 днів	663	311	1086,75
18	Виплата лікарняних за решту днів непрацездатності за рахунок коштів ПФУ	663	313	644

Як бачимо, облік лікарняних підприємство веде на бухгалтерському рахунку 663 «Розрахунки за іншими виплатами». Проводячи нарахування лікарняних бухгалтер має пам'ятати, що за перші п'ять днів лікарняних сплачується підприємством самостійно, решта днів компенсується за рахунок коштів Пенсійного фонду України [44]. Крім цього, єдиний соціальний внесок підприємство нараховує та сплачує в повному обсязі по лікарняних із власного основного рахунку.

Підприємство працює в аграрній сфері та вирощує сільськогосподарську продукцію тому, йому потрібні земельні ділянки для успішного проведення господарської діяльності. Крім земельного та єдиного податку підприємство має зобов'язання перед пайовиками за земельні ділянки, які орендує. Облік цих

зобов'язань проводиться на бухгалтерському рахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами». Облік зобов'язань по орендованій землі в пайовиків ведеться у розрізі кожного пайовика та укладених з ним договорів.

На сучасному етапі розвитку економічних відносин між постачальниками та покупцями, які безперервно перебувають під впливом різних чинників, хотіли б виділити фінансово-економічну набуває поширення неконтрольоване зростання кредиторської заборгованості. У зв'язку з браком коштів та обмеженістю наявних фінансових ресурсів підприємства не завжди можуть своєчасно провести розрахунки по своїх зобов'язаннях.

Використовуючи показники фінансової звітності (Додаток Б.1), було побудовано для більш наочного розуміння діаграму (рис. 2.9), яка демонструє обсяг наявної дебіторської та кредиторської заборгованості на СТОБ «АФ «АгроРось».

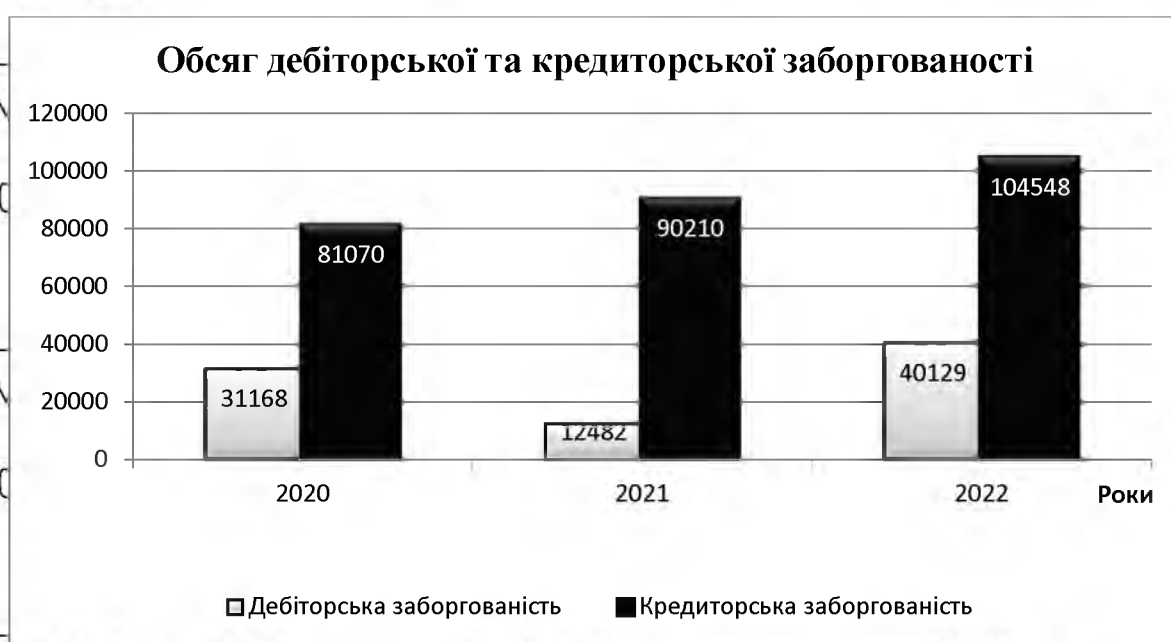

Рис. 2.9. Обсяг дебіторської та кредиторської заборгованості

У процесі ведення господарської діяльності на підприємстві присутня ситуація, коли розмір кредиторської заборгованості значно перевищує розмір дебіторської заборгованості. Позитивною стороною даної ситуації можна рахувати те, що відбувається раціональне залучення коштів у виробничий процес. Проте не слід забувати про те, що в майбутньому це може призвести до

дефіциту коштів для проведення вчасних розрахунків по кредиторській заборгованості у зв'язку з недостатнім обсягом високоліквідних активів [62].

Маючи дані про обсяг дебіторської та кредиторської заборгованості із програмного забезпечення, яке використовує підприємство для бухгалтерського обліку, можна провести розрахунок їх співвідношення за формулою:

$$K_{дкз} = Дз/Кз, \quad (2.1)$$

де $K_{дкз}$ – коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості;

Дз – дебіторська заборгованість;

Кз – кредиторська заборгованість.

Даний показник дозволяє бухгалтеру підприємства оцінити можливість розрахунку по кредиторській заборгованості лише за рахунок дебіторської заборгованості. Проводячи порівняння даного показника потрібно пам'ятати, що оптимальне значення коефіцієнта має знаходитися в межах 0,9-1, тоді це може свідчити про те, що майже вся кредиторська заборгованість сплачується за рахунок коштів, які надходять від покупців, в якості попередньої оплати за майбутні поставки [63]. Розрахунок даного показника наведено в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

**Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості на
СТОВ «АФ «АгроРось» за 2020-2022 рр.**

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Оптимальне значення
Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	0,38	0,14	0,38	0,9 – 1

На підприємстві СТОВ «АФ «АгроРось» значення обрахованого коефіцієнта є далеким від оптимального і у 2021 році знизився більш ніж вдвічі у порівнянні з 2020 та 2022 роками. У 2022 році лише 38% кредиторської заборгованості покривалося за рахунок коштів дебіторської заборгованості. Негативне значення показника свідчить, що підприємству потрібно переглянути політику ефективного управління своїми фінансами та прийняти

відповідні рішення стосовно забезпечення балансу дебіторської та кредиторської заборгованостей. Потрібно пам'ятати про те, що найкращий варіант погашення власних зобов'язань – за рахунок коштів, дебіторської заборгованості.

Під час проведення дослідження розрахунків з постачальниками доцільно розібратися з простроченою та безнадійною кредиторською заборгованістю, розглянути її відображення в обліку та умови списання. Під час проведення господарської діяльності у результаті не вчасного погашення власних зобов'язань у підприємства може з'явитися прострочена кредиторська

заборгованість. Тобто прострочена кредиторська заборгованість – це зобов'язання, виплата по яких відбудеться пізніше зазначеного в договорі терміну. Облік простроченої кредиторської заборгованості продовжує проводитися так само, як і облік поточної, її у довгострокову заборгованість не переводять.

Безнадійна кредиторська заборгованість – це заборгованість, по якій спливає термін позовної давності. Керуючись Цивільним кодексом України [69], по такій заборгованості термін погашення становить три роки. Однак не слід поспішати проводити списання, оскільки на період дії карантину COVID-19 та

воєнного стану було призупинено термін позовної давності. Щоб провести процедуру списання безнадійної кредиторської заборгованості складають обов'язково акт інвентаризації, формується наказ керівника на списання такої заборгованості, бухгалтер формує первинний документ – бухгалтерську довідку, в якій фіксує причину, суму, вказує податкові наслідки, підкріплює підтверджуючі документи за наявності [34].

Проводячи кореспонденції в обліку під час списання кредиторської заборгованості потрібно пам'ятати, що, по-перше, кредиторська заборгованість списується на рахунок 717 «Дохід від списання кредиторської заборгованості», по-друге, провести сторнування ПДВ та включити цю суму до інших витрат операційної діяльності (рахунок 949).

Обсяг дебіторської заборгованості у кілька разів менший, ніж обсяг кредиторської заборгованості, який з року в рік збільшується. Співвідношення дебіторської та кредиторських заборгованостей демонструє, що підприємство лише на 38% покриває свої зобов'язання за рахунок коштів, отриманих від покупців в якості авансових платежів за майбутні поставки. Безнадійна кредиторська заборгованість є різновидом несплачених кредиторських зобов'язань. Бухгалтерія має право списати таку заборгованість після закінчення терміну позовної давності, провівши в обліку відповідні бухгалтерські проводки та підтвердивши законність проведених операцій складеними бухгалтерськими документами.

Отже, облік зобов'язань на підприємстві ведеться за короткостроковими та довгостроковими кредитами банків, сплаченими податками, нарахованою заробітною платою працівникам та орендною платою пайовикам з використанням відповідних рахунків бухгалтерського обліку та з використанням розширеної аналітики, яка допомагає бухгалтеру краще аналізувати стан рахунків бухгалтерського обліку.

2.4. Використання прикладного програмного забезпечення в обліку

розрахунків з кредиторами

Програмне забезпечення сьогодні все частіше використовують в процесі обліку господарських операцій. Воно допомагає покращити правильність ведення бухгалтерського обліку та підвищити ефективність прийнятих управлінських рішень під час фінансово-економічної кризи.

Варто звернути увагу на рівень автоматизації облікових процесів на СТОВ «АФ «АгроРось». Комп'ютеризація бухгалтерського обліку є основою роботи працівників бухгалтерії [67]. Під час використання автоматизованих програм та їх механізмів, бухгалтери керуються наступними принципами:

- обробка облікових даних відбувається автоматизовано, безпосередньо у реальному часі та на робочому місці бухгалтера;

бухгалтер за потреби взаємодіє з інформаційною системою у діалоговому режимі.

розвивається та вдосконалюється електронний документообіг, який пришвидшує обмін документами з іншими контрагентами та контролюючими органами, а також дозволяє зберігати електронні первинні документи на носіях, які зчитуються програмним забезпеченням;

реєстри аналітичного та синтетичного обліків зберігаються безпосередньо в пам'яті програмного забезпечення;

- інформація формується та видається в необхідній кількості бухгалтеру в режимі сформованих електронних запитів [1].

СТОВ «АФ «АгроРось» впровадила та успішно користується обліковою програмою бухгалтерського обліку – «BAS Бухгалтерія 1.8.3», яка виконує важливу роль та допомагає автоматизувати одержання, організацію, обробку та передачу облікової інформації, залишаючи за бухгалтером функції управління та контролю над інформаційним процесом обліку, вибором та прийняттям управлінських рішень.

Крім «BAS Бухгалтерія», якою користується підприємство пропонуємо розглянути й інші програми, в яких можна вести бухгалтерський облік. Для зручності порівняння програми наведемо в таблиці 2.8

Таблиця 2.8

Програми ведення бухгалтерського обліку

Характеристика	Назва програм		
	Dilovod	MASTER: Бухгалтерія	BOOKKEEPER
1	2	3	4
Можливості програми	Можна вести бухгалтерський та управлінський облік	Доступна інтеграція з клієнт-банком. Ведення бухгалтерського обліку в розрізі розрахунків з контрагентами, стежити за операціями виробничого циклу.	Інтеграція з Банком, передбачене ведення бухгалтерського та управлінського обліку, автоматично формуються податкові звіти, дозволено завантажувати банківські виписки у форматі DBF

Продовження табл. 2.8

1	2	3	4
Аудиторія користувачів	Малі, великі, середні підприємства	Малі підприємства, комунальні підприємства	ФОП, неприбуткові організації, юридичні підприємства
Вартість	Ціна коливається від 450 до 1050 грн залежності від обраних налаштувань	Є доступна демоверсія, в якій можна вести облік, додаткові функції купуються окремими пакетами	Ціна програми 350 грн. Надається перший місяць користування безкоштовно
Предоплата програми	Щомісячна	Щомісячна, річна	Щомісячна, річна
Подача електронної звітності	Звітність формується та надсилається до контролюючих органів при наявності інтернет з'єднання	Передбачена можливість подачі звітності до контролюючих органів	Можлива через програму «Соната»

Ще однією програмою, якою користується СТОВ «АФ «АгроРось» - Му Electrotic Document (M.E.Doc). Цю програму підприємство використовує для обміну електронними документами з контрагентами та подачі звітності до контролюючих органів. Дана програма охоплює широке коло користувачів на будь-якій системі оподаткування. Також не варто забувати, що в цій програмі можна вести облік кадрів, проводити нарахування заробітної плати та контролювати формування податку на додану вартість. Оплату за програму можна проводити тривалістю на квартал, півроку, рік.

Окрім програми «M.E.Doc» підприємства можуть використовувати програмне забезпечення «СОТА», за допомогою якого також можна подавати звітність та налагодити електронний документообіг. Програмне забезпечення «СОТА» також розробляли розробники програми «M.E.Doc». Пропонуємо вашій увазі таблицю 2.9, в якій наведено порівняльну характеристику двох продуктів одного розробника.

Таблиця 2.9

Порівняльна характеристика «М.Е.Доc» та «СОТА»

Характеристика	«М.Е.Доc»	«СОТА»
Початок роботи в програмі	Потрібно скачати та встановити програмне забезпечення на комп'ютері, для повноцінного обміну документів потрібно мати інтернет з'єднання	Доступ до інтернету та встановлений браузер
Оновлення програми	Оновлення потрібно самостійно скачати та встановити через відповідний функціонал системи	Оновлення проходить автоматично на сервері
Робота без наявності інтернет з'єднання	Можлива, але лише відправити та отримати електронні документи Ви не зможете	Неможлива
Місце зберігання документів	Зберігаються в програмному забезпеченні, де вони були створені чи востаннє змінені	Зберігаються на сервері
Резервне копіювання файлів	Документи копіюються в той жорсткий диск комп'ютера, на якому було встановлено програму	Резервне копіювання не потрібне, оскільки документи зберігаються на сервері.
Можливість працювати з різних пристроїв	Лише з комп'ютера чи ноутбука	З будь-якого дивайса, який має вихід в інтернет мережу
Робота кількох працівників одночасно	Можлива	Можлива
Робота з відокремленими філіями підприємства	Присутня така функція	Присутня така функція

Порівнюючи дві програми електронного документообігу, можна сказати, що кожна має свої переваги та недоліки тому при виборі бухгалтери повинні зважити всі за та проти і обрати програму в якій їм би було зручно працювати.

Як бачимо СТОВ «АФ «АгроРось для роботи обрала програму «М.Е.Доc».

Отже, сьогодні комп'ютеризація відіграє велике значення в роботі бухгалтерського відділу. Вона автоматизує рутинні операції, допомагає зменшити ризик появи помилок та підвищує точність ведення бухгалтерського обліку. Використання бухгалтерських програм полегшує складання фінансової та податкової звітності, дозволяє оперативно надсилати звітність до контролюючих органів в електронному вигляді.

2.5. Відображення інформації про кредиторську заборгованість у звітності

Під час організації процесу складання фінансових звітів варто пам'ятати, що вони в першу чергу виступають основним джерелом фінансової інформації для користувачів під час прийняття економічних рішень оскільки якщо фінансова звітність не буде доречною, достовірною та зрозумілою, то висновки чи прийняті рішення будуть неефективними та не точними.

Процес відображення інформації про кредиторську заборгованість при складанні фінансової звітності на СТОВ «АФ «АгроРось» проходить наступні етапи (рис. 2.10.)

Етапи відображення інформації про кредиторську заборгованість під час складання фінансової звітності

Рис. 2.10. Етапи відображення кредиторської заборгованості під час складання фінансової звітності

Перед складанням фінансової звітності головний бухгалтер переглядає внесені зміни у нормативно-правові документи. Основними законодавчими документами, які регулюють порядок складання фінансової звітності є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 року № 996-XIV [56] та Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 року № 73 [45]. Ці закони містять основні вимоги, що регулюють облік кредиторської заборгованості та його правильне відображення у фінансовій звітності, що забезпечує прозорість для всіх внутрішніх та зовнішніх користувачів фінансової звітності.

Проводиться додаткова перевірка правильності рознесення розрахунків з контрагентами, перевіряється сума отриманого сальдо по рахунках на кінець звітного періоду та в розрізі контрагентів і укладених з ними договорів.

Наступним етапом роботи із кредиторською заборгованістю є проведення обов'язкової річної інвентаризації кредиторської заборгованості. Згідно Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань від 02.09.2014 року № 879 [58] інвентаризація розрахунків має бути проведена протягом трьох останніх місяців перед складанням фінансової звітності. Інвентаризація кредиторської заборгованості відбувається на основі актів звірення розрахунків, наданих контрагентами у відповідь на наділений запит. Результати проведеної інвентаризації оформлюють актом інвентаризації розрахунків з дебіторами та кредиторами. [29]

Після проведеної інвентаризації порівнюються отримані залишки по рахунках бухгалтерського обліку з отриманими сумами під час проведення інвентаризації. У випадку розбіжностей сум бухгалтер вивчає причину розбіжностей та проводить відповідні коригуючі операції в бухгалтерському обліку.

Після проведення всіх попередніх етапів бухгалтер переходить до відображення кредиторської заборгованості в Баланс (Звіт про фінансовий стан підприємства) – Форма №1 фінансової звітності. Зобов'язання підприємства

бухгалтер показує, заповнюючи другий розділ «Довгострокові зобов'язання та забезпечення» та третій розділ «Поточні зобов'язання та забезпечення» Пасиву балансу. На рис. 2.11. наведено, в яких рядках фінансової звітності повинна відображатися кредиторська заборгованість згідно видів.

Після заповнення всіх форм фінансової звітності, головний бухгалтер затверджує сформовану фінансову звітність у керівника підприємства. Стримавши погодження, підписана фінансова звітність здається до контролюючих органів не пізніше встановленого терміну подачі звітності.

Кожний етап перед відображенням інформації про кредиторську заборгованість у фінансовій звітності допомагає бухгалтеру уникнути неточностей та помилок при її складанні. Ці етапи розроблені відповідно до нормативно-правових актів, які спрямовані на регулювання процесу складання фінансової звітності.

Відображення кредиторської заборгованості у рядках фінансової звітності

Кредит 501

Рядок 1510 «Довгострокові кредити банків»

Кредит 601

Рядок 1600 «Короткострокові кредити банків»

Кредит 631, 361

Рядок 1615 «Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги»

Кредит 64

Рядок 1620 «Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом»;

Кредит 661

Рядку 1630 «Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці»

Кредит 684, 685

Рядку 1690 «Інші поточні зобов'язання»

Рис. 2.11. Відображення кредиторської заборгованості у рядках фінансової звітності

Крім статистичної звітності, не менш важливою є управлінська звітність. Управлінська звітність є комерційною таємницею підприємства та задовольняє оперативні потреби різних керівників управління. При складанні управлінської звітності не має чітко розроблених правил її формування та форм подання звітності. Регулювання управлінської звітності не відбувається нормативно-правовими документами, а порядок її складання прописується в обліковій політиці підприємства [71].

Під час складання управлінської звітності потрібно враховувати управління ризиками від операційної діяльності. Прийняття будь-яких управлінських рішень, які стосуються роботи з контрагентами, що поставляють сировину, надають послуги чи виконують роботи супроводжуються ризиками постачання, які є складовими операційного циклу виробництва [12]. Тому доцільно визначити та класифікувати постачальницькі ризики (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Класифікація ризиків постачання та причина його появи та наслідок для виробничої діяльності підприємства

Постачальницький ризик	Причина його появи	Наслідки для виробничої діяльності
Відсутність постачальників на ринку необхідних складових виробничої діяльності	Вихід з ринку постачальників, які продавали необхідні для виробництва матеріали	Зменшення кількості виробництва готової продукції доки триває пошук інших постачальників, які запропонує такий же товар, за такою ж якістю
Відмова в подальшій співпраці з контрагентом-постачальником	Зрив постачальником взятих на себе зобов'язань, зменшення якості поставленої сировини, вхід на ринок інших постачальників, які пропонують вигідніші умови для співпраці	Зменшення собівартості виробленої продукції,
Затягування з укладенням договорів на поставку необхідних для виробництва товарів	Неефективна робота відділу збуту контрагента-постачальника	Невчасне отримання необхідних товарів для виробничої діяльності
Відсутність постачальників на ринку матеріалів за оптимальними цінами	різка зміна цінової політики замовлених матеріалів	Збільшення собівартості виробленої продукції

Впровадивши на підприємстві СТОВ «АФ «АгроРось» управлінську звітність бухгалтери могли б проводити планування, нормування, аналіз і контроль інформації для прийняття оперативних управлінських рішень і координації проблем майбутнього розвитку підприємства із врахуванням діяльності підприємства у мовах фінансово-економічної кризи та повномасштабного вторгнення [72]. Ми б рекомендували підприємству при формуванні управлінської звітності звернути увагу на «Управлінський звіт оцінки ризиків постачання» [19], який допомагає перед прийняттям управлінського рішення зробити оцінку ризиків, які пов'язані з постачанням готової продукції, товарів чи наданих послуг, які допомагають підтримувати стабільність та дохідність підприємства.

Отже, інформація про кредиторську заборгованість перед відображенням її у фінансовій звітності проходить своєрідні перевірки, які регулюється термінами виконання та призводять до зменшення появи викривлених даних у фінансовій звітності. Якісно складена фінансова звітність сприяє підвищенню довіри клієнтів, інвесторів та інших кредиторів. Правильно відображена кредиторська заборгованість у розрізі різних рядків фінансової звітності дозволяє проводити якісне управління діловою активністю підприємства.

Складання управлінської звітності допомагає краще оцінити стан кредиторської заборгованості, проаналізувати ризики, які впливають на формування кредиторської заборгованості під час фінансово-економічної кризи.

Висновки до розділу 2

Аналіз фінансово-економічного стану Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «Агрофірма «АгроРось» підтверджує, що підприємство займає вигідну позицію на вітчизняному ринку і прагне розвивати зовнішньоекономічний курс підприємства. Основні принципи та методика ведення обліку на підприємстві задокументована в Наказі про облікову політику. Організація роботи бухгалтерської служби представлена

лінійною структурою, яка чітко розподіляє обов'язки та дозволяє приймати ефективні управлінські рішення.

На СТОВ «АФ «АгроРось розроблено та впроваджено етапи документообігу, які допомагають налагодити безперервний облік кредиторської заборгованості, підвищити внутрішній контроль та ефективність управління кредиторською заборгованістю. Поточна кредиторська заборгованість займає лівову частку в структурі зобов'язань підприємства. Облік кредиторської заборгованості ведеться на відповідних синтетичних рахунках з конкретною розбивкою по відповідній аналітиці задля швидкого проведення експрес-аналізу реальної ситуації кожного рахунку на вказаний період.

Негативним моментом є те, що на підприємстві не використовується 371 рахунок при проведенні операцій стосовно оплати постачальнику за поставлений товар. Кредиторська заборгованість перевищує обсяг дебіторської заборгованості, і лише на 38% підприємство покриває свої зобов'язання за рахунок коштів, отриманих від дебіторської заборгованості. Фінансова звітність демонструє інформацію про стан наявних активів, капіталу та зобов'язань. Перед складанням фінансової звітності задля впевненості достовірності залишків кредиторської заборгованості потрібно в обов'язковому порядку провести інвентаризацію. Заповнюючи фінансову звітність потрібно зважати на рахунки бухгалтерського обліку, на яких обліковується кредиторська заборгованість, та з урахуванням конкретних рахунків провести перенесення даних у фінансову звітність. Вірно заповнена фінансова звітність розширює довіру інвесторів та показує проведену ділову активність підприємства у порівнянні з попереднім звітним роком.

РОЗДІЛ 3

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

3.1. Методичні прийоми внутрішнього контролю кредиторської заборгованості

На підприємстві можуть впроваджуватися процедури, які допомагають виявити неточності різного роду та зробити істотне корегування під час ведення бухгалтерського обліку, щоб не допустити викривлення інформації при складанні фінансової звітності. Такі процедури формують систему внутрішнього контролю на підприємстві. Важливо пам'ятати, що внутрішній контроль зменшує появу ризику шахрайства та запобігає розкраданню майна підприємства. Під час проведення внутрішнього контролю відбувається своєрідна перевірка дотримання підприємства ведення бухгалтерського обліку згідно чинних законів, нормативно-правових актів та стандартів. Функції внутрішнього контролю є досить важливими для роботи підприємства, на наведені на рис 3.1.

Рис. 3.1. Функції внутрішнього контролю

Джерело: сформовано автором на основі [27]

Відповідальність за ефективність внутрішнього контролю повністю покладена на працівників управлінського персоналу підприємства. Внутрішній контроль спрямований на проведення перевірки в інтересах керівництва підприємства.

Представник внутрішнього контролю, який стежить за якістю виконуваної роботи бухгалтерської служби повинен використовувати всі засоби та вживати всіх заходів, які б допомогли підвищити правильність ведення господарських операцій на підприємстві, щоб підтвердити достовірність складеної фінансової звітності, яка надається внутрішнім та зовнішнім користувачам.

Основними завданнями під час проведення внутрішнього контролю виступає перевірка здійсненого обліку кредиторської заборгованості відповідно до нормативно-правових актів; дотримання принципу безперервності ведення бухгалтерського обліку під час відображення проведених операцій, які формують наявність кредиторської заборгованості; проведення інвентаризації, як різновиду внутрішньогосподарської перевірки зобов'язань; здійснення перевірки синтетичного та аналітичного обліку на основі, якого складається та подається до контролюючих органів фінансова звітність підприємства. Не варто забувати про те, що внутрішній контроль може попередити появу навмисного шахрайства та зловживань зі сторони працівників бухгалтерської служби, оскільки такі дії можуть негативно вплинути на економічне становище підприємства в умовах фінансово-економічної кризи.

Суб'єктами внутрішнього контролю на підприємстві виступають особи, які контролюють роботу працівників внутрішньогосподарського контролю. До суб'єктів внутрішнього контролю можна віднести: представників управлінського персоналу (керівник підприємства, керівники структурних підрозділів), працівники бухгалтерського відділу (головний бухгалтер), особи, які проводять контроль згідно їхніх посадових інструкцій (ревізори, контролери), органи, які працюють на підприємстві, обов'язок яких покладений

на проведення контролюючих дій (інвентаризаційні комісії, спеціальний підрозділ внутрішнього контролю).

Перш чим формувати організаційну структуру внутрішнього контролю на підприємстві потрібно детально дослідити основні фактори впливу на нього, оскільки універсальна система не всім підприємствам підходить і може не принести користі щодо покращення ефективності роботи підприємства. Основні фактори виокремлено та подано на рис. 3.2.

Фактори, які впливають на організацію внутрішнього контролю на підприємстві

Рис. 3.2. Фактори впливу на організацію внутрішнього контролю

Під час побудови системи внутрішнього контролю підприємство може використовувати такі підходи (рис. 3.3).

Рис. 3.3. Підходи, які застосовує підприємство вибудовуючи систему внутрішнього контролю

Джерело: сформовано автором на основі [61]

Для більш детального ознайомлення з кожним із підходів формування служби внутрішнього контролю пропонуємо охарактеризувати кожен із наведених підходів та навести їх переваги та недоліки у використанні. В таблиці 3.1 детально наведена характеристика кожного підходу.

Таблиця 3.1

Підходи побудови служби внутрішнього контролю: їх переваги та недоліки

Підхід	Характеристика	Переваги	Недоліки
Служба внутрішнього контролю	На роботу наймаються кваліфіковані люди, які проводять навчання працівникам підприємства стововно методики проведення внутрішнього контролю на підприємстві	Спеціалісти знають специфіку роботи підприємства, а також методи проведення внутрішнього контролю, що спрощує процедуру перевірки та отримання результатів	Підготовка кадрів потребує додаткових витрат, а також потрібно розробити базу на якій працівники будуть керуватися під час проведення внутрішнього контролю
Косорсинг	Супровід працівниками аутсорсингової компанії в проведенні контролю. Вони лише надають консультації, але не проводять сам контроль на підприємстві	Отримання доступу до методик проведення контролю, отримання кваліфікованих консультативних послуг	Відсутність інформації про особливості діяльності підприємства та його управління
Аутсорсинг	Перевірку проводять працівники аутсорсингової компанії: вони перевіряють правильність проведення господарських операцій та складання фінансової звітності	Проведення незалежного контролю виконаної роботи працівниками підприємства, мінімальні витрати підприємства на проведення внутрішнього контролю	Компанія, яка проводить перевірку має доступ до конфіденційної інформації та особливостей процесів виробництва

Джерело: сформовано автором на основі [61]

Контроль за обсягом кредиторської заборгованості підприємство може здійснювати, використовуючи методичні прийоми, які допомагають службі внутрішнього контролю переконатися в достовірності ведення обліку, дотримання нормативно-правової бази, забезпечити ефективне управління господарською діяльністю. Деякі методичні прийоми зображено на рис. 3.4

Рис. 3.4. Методичні прийоми контролю кредиторської заборгованості

Джерело: Сформувано автором на основі [61]

Розглядаючи методичні прийоми, які використовуються під час управління кредиторською заборгованістю доцільно дослідити поняття «внутрішній аудит» та «внутрішній контроль». Внутрішній аудит – це система контролю за веденням бухгалтерського обліку, формуванням фінансової звітності та ефективності роботи внутрішнього контролю на підприємстві, яка працює в інтересах власника та регулюється розробленими внутрішніми документами підприємства [76]. Внутрішній контроль – це застосування сукупності відповідних методів, прийомів та процедур контролю, які допомагають підприємству досягати поставлених цілей [74]. Обидва процеси спрямовані на дотримання ефективності та правильності в застосуванні стандартів та вимог. Пропонуємо відмінності обох понять подати у вигляді

табл. 3.2

Таблиця 3.2

Різниця між «Внутрішнім аудитом» та «Внутрішнім контролем»

Характеристика	Внутрішній аудит	Внутрішній контроль
Хто проводить перевірку	Незалежний внутрішній аудитор	Керівник підрозділу
При проведенні перевірки на чий інтереси орієнтується	Проводиться для власника підприємства	Проводиться згідно потреб керівника підрозділу задля орієнтації, які управлінські рішення потрібно прийняти в майбутньому
Залежність під час перевірки	Аудитор незалежний від керівника підприємства	Перевірку проводить відповідно до поставлених завдань керівників підрозділів
Функції перевірки	Проведення контролю та аналізу фінансової звітності підприємства	Проведення контролю та аудиту виробничої діяльності підприємства
Завдання, які ставляться під час перевірки	Перевірка правильності відображення показників у фінансовій звітності	Проведення контролю під час виробничої діяльності підприємства
Об'єкт перевірки	Відображення правильності проведених операцій в бухгалтерському обліку, достовірність фінансової звітності, стан активів, зобов'язання та власного капіталу підприємства	Виробничий цикл підприємства, в якому приймає участь майно підприємства, джерела прибутку підприємства
Результати перевірки	Звіти оформлюються згідно розроблених внутрішньогосподарських документів та надаються безпосередньо директору підприємства	Звіти оформлюються у довільній формі та передаються керівнику підрозділу

Потреба у впровадженні внутрішнього аудиту на підприємстві виникає при прагненні керівництва підприємства підвищити ефективність управління господарською діяльністю. В цілому під внутрішнім контролем розуміють впроваджену систему діяльності працівників, яка націлена на збереження активів та майна підприємства, особливо це актуально під час фінансово-економічної кризи.

Отже, внутрішній контроль допомагає підприємству втілювати заплановані проекти, стежити за цілісністю активів, зобов'язань та власного капіталу на підприємстві. Він допомагає оцінити правильність складання та

відображення достовірної інформації у фінансовій звітності. Проведення внутрішнього контролю забезпечує дотримання чинного законодавства та розроблених на підприємстві внутрішньогосподарських правил. «Внутрішній аудит» та «Внутрішній контроль» - це різні поняття, які містять специфічні важливі аспекти управління господарською діяльністю. Не варто забувати, що основна мета впровадження внутрішньогосподарського контролю на підприємстві – це, перш за все, виявлення помилок бухгалтерського обліку, проведення незаконних операцій чи шахрайських дій, які шкодять веденню господарської діяльності під час фінансово-економічної кризи.

3.2. Внутрішній контроль кредиторської заборгованості на підприємстві

Наявність на підприємстві внутрішнього контролю знижує аудиторський ризик. Під час проведення аудиту на підприємстві аудитор перш за все проводить перевірку наявності внутрішнього контролю на підприємстві. Внутрішній контроль на підприємстві вважається ефективним лише за умови, якщо за допомогою нього можна виявити некоректну інформацію в обліку та провести у випадку дії щодо виправлення помилок в обліку.

Систему внутрішнього контролю доцільно запроваджувати підприємствам, які прагнуть поліпшити процес ведення бухгалтерського обліку, економічно розвиватися та зменшити ризики під час виконання майбутніх проектів. Внутрішній контроль на підприємстві містить особливості організації, які наведено в таблиці 3.3 та доповнено короткою характеристикою.

Таблиця 3.3

Особливості організації внутрішнього контролю

Особливості контролю	Характеристика
1. Дослідницький	Детальне вивчення діяльності підприємства, розкрити виявлені порушення, розібратися в причинах появи порушень, провести оцінку роботи управлінської служби, прийняти рішення щодо створення служби внутрішнього контролю

Продовження таблиці 3.3

2.	Підготовчий	Пошук кваліфікованих кадрів, які займатимуться процедурою проведення внутрішнього контролю, розробка бюджету фінансування даного контролюючого підрозділу
3.	Організаційний	Налагодити роботу працівників служби внутрішнього контролю, розробити необхідні документи, які б регулювали їх роботу та подачу отриманих результатів по проведеному контролю
4.	Проведення внутрішнього контролю на підприємстві	Проведення контролю відповідно до розроблених обов'язків та затверджених планів
5.	Заключний	Формування звітів на основі проведених перевірок, внесення пропозицій при виявленні порушень під час проведення господарської діяльності

Джерело: Сформовано автором на основі [42]

Внутрішній контроль кредиторської заборгованості зменшує ризики несплати такої заборгованості, забезпечує достовірність обліку та правильність

відображення її в фінансовій звітності. Основними джерелами внутрішнього

контролю кредиторської заборгованості на СТОВ «АФ» «АгроРось» виступають:

- наказ про облікову політику підприємства;
- первинні документи, на основі яких ведеться облік зобов'язань;
- облікові реєстри господарських операцій;
- статистична та фінансова звітність;
- аудиторські звіти та акти попередніх перевірок.

Для досягнення ефективності проведення внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками його доцільно проводити в кілька етапів. Етапи перевірки розрахунків з постачальниками наведено на рис. 3.5

Дотримання цих етапів внутрішнього контролю розрахунків з контрагентами допомагають зменшити ризик появи помилок під час ведення господарських операцій, підвищити наявний рівень внутрішнього контролю та забезпечити достовірність внесеної інформації в фінансову звітність.

Рис. 3.5. Етапи проведення внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками

На підприємстві СТОВ «АФ «АгроРось» проходження внутрішнього контролю відбувається в чотири стадії (рис. 3.6.), які забезпечують достовірність, результативність та ефективність проведення такої перевірки.

На першій – дослідницькій – стадії контролер вивчає особливості ведення господарської діяльності підприємства, проводить аналіз облікового процесу стосовно відображення розрахунків з кредиторами в бухгалтерському обліку, оцінює якість проведеного контролю за станом кредиторської заборгованості.

Рис. 3.6. Стадії проходження внутрішнього контролю кредиторської заборгованості

Проводячи внутрішній контроль на підприємстві СТОВ «АФ «АгроРось» було в загальному досліджено, що підприємство займається вирощуванням зернових культур, продажем високопродуктивного насіннєвого матеріалу, добрив та засобів захисту рослин. Ведення обліку кредиторської заборгованості відбувається з використанням бухгалтерської програми «BAS Бухгалтерія 1.8.3», що зменшує ризик появи помилок та некоректностей під час ведення обліку кредиторської заборгованості та спрощує складання фінансової звітності. Підприємство постійно проводить звірку стану розрахунків, що дозволяє контролювати стан кредиторської заборгованості.

На підготовчо-узгоджувальній стадії готується нормативно-правова база. Проходить узгодження план перевірки, що має допомогти перевіряючому визначити обсяг запланованих робіт та полегшити під час перевірки знаходження зроблених помилок під час відображення господарських операцій в обліку. Саме на цьому етапі нами було розроблено загальний план перевірки зобов'язань підприємства СТОВ «АФ «АгроРось», який наведено в Додатку Б.3. Крім плану на цьому етапі розробляється та погоджується програма

внутрішнього контролю. (дод. Б.4). Програма внутрішнього контролю сформована на основі розробленого плану перевірки. В програмі проєтається кількість часу, який має бути витрачений перевіряючим під час проведення перевірки конкретної складової кредиторської заборгованості.

Робота з первинними документами, регістрами та фінансовою звітністю підприємства проходить на основній стадії внутрішньогосподарської перевірки. Саме на цій стадії перевіряючий проводить порівняння отриманих результатів в ході перевірки з даними бухгалтерського обліку. На цьому етапі проходить заповнення робочих документів перевіряючим.

Під час проведення внутрішнього контролю на СТОВ «АФ «АгроРось» нами було перевірено наявність заборгованості перед кредитними установами, її класифікація згідно кредитних договорів, правильність нарахування відсотків за користування кредитом та вчасність погашення позички, здійснено перевірку відображення кредиторської заборгованості за кредитами в фінансовій звітності. Під час проведеної перевірки нами було заповнено робочий документ аудитора – «Таблиця відповідності погашення кредиту» (дод. Б.5)

Контроль кредиторської заборгованості з постачальниками на підприємстві стартував з перевірки дотримання ведення обліку згідно нормативно-правових документів, проведено вибіркочу перевірку правильності оформлення первинних документів, на основі яких здійснюється відображення господарських операцій, перевірено термін початку та сплати кредиторської заборгованості за поставлені товари, опрацьовано достовірність відображення операцій за розрахунками з постачальниками в обліку та відображення непогашеної кредиторської заборгованості в фінансовій звітності [16]. Всі аналізовані дані перевіряючий вносив в робочий документ, який називається «Відомість кредиторської заборгованості» (дод. Б.6). Під час проведення внутрішнього контролю розрахунків було виявлено те, що підприємство не користується 371 рахунком обліку, на якому потрібно відображати авансові платежі іншим підприємствам.

При проведенні контролю кредиторської заборгованості не могли не звернути увагу на стан заборгованості за податками. Заборгованість за податками на СТОВ «АФ «АгроРось» розглядалася при перевірці у розрізі правильності нарахування єдиного соціального внеску та утримання із заробітної плати податку на доходи фізичних осіб і військового збору. При перевірці правильності утримання податку на доходи фізичних осіб перевіряючий сконцентрувався на перевірці документів, які надають працівникам право на застосування податкової соціальної пільги. В розрізі перевірки також було перевірено правильність використання ставок податку по різних працівниках. Результат перевірки було оформлено в додатку Б.7. В результаті дослідження відхилень по нарахуванню та утриманню податків із заробітної плати при проведенні внутрішнього контролю не виявлено.

Перевіряючи податки не можна було оминати перевіркою відображення в обліку нарахованої заробітної плати працівникам підприємства. Згідно первинних документів підприємство проводить нарахування заробітної плати двічі на місяць (виплачує аванс та заробітну плату). Під час проведення контролю заробітної плати було досліджено основні кореспонденції, які формуються при нарахуванні заробітної плати та оформлено робочий документ в додатку Б.8, на основі якого перевіряючий прийшов до висновку, що підприємство веде облік заробітної плати з використанням відповідних рахунків бухгалтерського обліку.

Ще одна важлива ділянка обліку на СТОВ «АФ «АгроРось» - це розрахунки з пайовиками, оскільки основна діяльність підприємства – це вирощування сільськогосподарської продукції на орендованій землі. При перевірці контролер звернув увагу на наявність зареєстрованих договорів з пайовиками, на основі яких проводиться нарахування орендної плати пайовикам, перевіряв правильність розрахунку орендної плати згідно договорів та проведеного утримання. Результати задокументував у робочому документі додаток Б.9.

Заключним етапом проведеної перевірки – є аналіз робочих документів, визначення суттєвості отриманих помилок на стан бухгалтерського обліку та їх вплив під час формування фінансової звітності підприємства. Саме на цьому етапі перевірки перевіряючий оформлює звіт про результати проведеного внутрішнього контролю, в якому наводяться знайдені порушення під час ведення бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності.

Провівши внутрішній контроль на СТОВ «АФ «АгроРось» ми, як представники внутрішньогосподарської перевірки, під час складання звіту стосовно проведеного внутрішнього контролю кредиторської заборгованості, прийшли до висновку, що під час перевірки не було виявлено значних викривлень бухгалтерського обліку та достовірно відображено наявну кредиторську заборгованість під час складання фінансової звітності в ході проведеної перевірки.

Отже, наявність внутрішньогосподарського контролю за станом кредиторської заборгованості на підприємстві відіграє важливу роль в діяльності підприємства. Внутрішній контроль здійснюється на основі затверджених внутрішніх наказів. Також нами було проведено внутрішній контроль стану кредиторської заборгованості на підприємстві СТОВ «АФ «АгроРось», в ході якого було перевірено основні розділи кредиторської заборгованості, а саме: короткострокові та довгострокові кредити банків, розрахунки з постачальниками, розрахунки за заробітною платою та податками, розрахунки за паями. Під час перевірки ми не виявили суттєвих відхилень, тому у звіті відмітили правильність ведення бухгалтерського обліку кредиторської заборгованості та достовірність відображення зобов'язань у фінансовій звітності підприємства.

НУБІП України

3.3. Узагальнення результатів аналізу та внутрішнього контролю та їх вплив на прийняття управлінських рішень щодо ефективного управління кредиторською заборгованістю в умовах фінансово-економічної кризи

Аналіз кредиторської заборгованості на підприємстві відіграє важливе значення під час проведення внутрішнього контролю кредиторської заборгованості та прийняття ефективних управлінських рішень в умовах фінансово-економічної кризи. Пропонуємо провести аналіз фінансової стійкості підприємства з використанням загальних (табл. 3.4) та часткових (табл. 3.5) показників та порівняти отриманий результат стосовно фінансової стійкості СТОВ «АФ «АгроРось»

Таблиця 3.4

Аналіз фінансової стійкості СТОВ «АФ «АгроРось» за 2021 - 2022

роки, використовуючи загальні показники

Показники	Сума, тис. грн	
	2021 рік	2022 рік
1. Власний капітал	226964	273520
2. Необоротні активи	92791	83048
3. Наявність власних оборотних коштів	224383	295000
4. Короткострокові кредити банків	-	-
5. Загальна величина джерел формування запасів	224383	295000
6. Запаси	208871	224239
7. Надлишок власних оборотних коштів	15512	70761
8. Надлишок загальної величини джерел формування запасів	15512	70761
9. Джерела, що послаблюють фінансову напругу	13854	31645
10. Тип фінансової ситуації на підприємстві	стійка	стійка

Проведений аналіз фінансової стійкості підприємства СТОВ «АФ «АгроРось» характеризує стійку фінансову ситуацію на досліджуваному підприємстві. Згідно аналізу, підприємству вистачає оборотних коштів щоб покрити вартість придбаних запасів, крім цього підприємство має додаткові джерела послаблення фінансової напруги, які використовує для розвитку господарської діяльності, а не для покращення фінансової ситуації

Таблиця 3.5

Аналіз фінансової стійкості СТОВ «АФ «АгроРось» за 2021 - 2022 роки, використовуючи часткові показники

Показники	2021	2022	Оптимальне значення
1. Коефіцієнт автономії	0,71	0,72	>0,5
2. Коефіцієнт співвідношення залучених та залучених коштів	0,4	0,28	<1
3. Наявність власних оборотних коштів	224383	295000	збільшення
4. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,42	0,56	0,4-0,6
5. Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами	1,98	3,05	>0,1

Провівши аналіз фінансової стійкості, використовуючи часткові показники, який також підтверджує фінансову стійкість підприємства, оскільки всі отримані показники знаходяться в оптимальних межах. Хотіли б звернути увагу на, що значення коефіцієнта забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами має досить високий показник, який свідчить про достатність власних коштів задля погашення кредиторської заборгованості, і зберігає тенденцію до зростання протягом 2021-2022 років, що є досить важливим для підприємства під час фінансово-економічної кризи.

Фінансово-економічна криза породжує ризики непогашення кредиторської заборгованості підприємством. Ризики, які впливають на можливість підприємства виконувати взяті на себе зобов'язання наведено на рисунку 3.7. Для покращення управління кредиторською заборгованістю підприємства можуть впроваджувати різні методи щодо збільшення швидко ліквідних активів, проводити аналіз фінансового стану та моніторити вплив фінансових ризиків на стан кредиторської заборгованості.

Рис. 3.7. Ризики, які впливають на спроможність підприємства сплачувати кредиторську заборгованість

Для забезпечення ефективного управління кредиторською заборгованістю пропонуємо підприємству СТОВ «АФ «АгроРось» скласти аналітичну таблицю 3.6, в якій продемонстрована аналітика стану заборгованості кожного постачальнику в розрізі договорів, термінів виникнення та сплати зобов'язань.

Бухгалтер з легкістю зможе проаналізувати реальний термін сплати по заборгованості з тим, який зазначався під час укладення договорів та попрацювати над причиною появи простроченої кредиторської заборгованості.

Таблиця 3.6

Контроль та здійснення управління кредиторської заборгованості на

СТОВ «АФ «АгроРось»

№	Постачальник	Всього	Кредиторська заборгованість перед постачальниками						Сума, грн	Причини виникнення	Вжиті заходи
			За термінами погашення			Прострочена Термін прострочення					
			До 3 міс.	Від 3 до 6 міс.	Від 6 до 12 міс.	До 3 міс.	Від 3 до 6 міс.	Від 6 до 12 міс.			
1	ТОВ «Амако Україна»	16000	8000		8000	1500		1500	Несприятливі умови	Страховання від форс-мажорних випадків	
2	ТОВ «Каргіл»	9800	5000	2000	2000		2000	2000	Зміна умов договору	Перекладено договір	

Продовження таблиці 3.6

3	СТОВ «Урожай»	13000		13000							
4	ТОВ «Славутич »	6000	2000	2000	2000	500	500	Нестача коштів	Отримано кошти від покупця		

Отримані результати проведеного внутрішнього контролю подаються в Звіті про результати внутрішнього контролю розрахунків з кредиторами. Крім цього представник внутрішнього контролю може сформувавши звіт про вплив ризиків на внутрішній контроль щодо розрахунків [20]. Ці звіти відіграють важливу роль оскільки в них проводиться узагальнення виявлених порушень бухгалтерського обліку, зазначаються виявлені ризики та вказуються причини їх появи. У цих звітах також повинно бути наведено перелік методів документального та фактичного контролю, розписано шляхи недопущення виявлених помилок під час подальшого ведення господарської діяльності.

Прийняття ефективних управлінських рішень стосовно контролю кредиторської заборгованості є особливо важливим під час фінансово-економічної кризи, щоб зберегти фінансову стійкість підприємства. В нестабільних умовах ведення господарської діяльності можна спробувати застосувати:

1. Перегляд умов, на яких відбувається сплата взятих на себе зобов'язань. Це можуть бути вигідні умови співпраці, які допоможуть зберегти швидколіквідні кошти підприємства.

2. Провести аналіз своєї кредиторської заборгованості та виокремити найбільш важливих кредиторів задля отримання їхньої підтримки.

3. Провести оптимізацію оборотних коштів, щоб зменшити кількість запозичених ресурсів, які допомагають вчасно проводити розрахунки з кредиторами.

4. Формувати резерви на випадок виникнення простроченої кредиторської заборгованості, щоб незважаючи на зовнішні та внутрішні негаразди змогти провести розрахунки з кредиторами.

5. Оперативне формування достовірної звітності задля вчасного прийняття важливих управлінських рішень

6. Мати розроблений кризовий план стосовно управління кредиторською заборгованістю, використання якого призведе до пом'якшення наслідків фінансово-економічної кризи.

Іноді на підприємствах існують непродуктивні процеси обліку та внутрішньогосподарського управління кредиторською заборгованістю, які заважають використовувати знижки та користуватися вигідними пропозиціями стосовно погашення кредиторської заборгованості під час фінансово-економічної кризи. Сільськогосподарським підприємствам, які проводять свою діяльність у досить не простих умовах потрібно звернути увагу на напрямки удосконалення кредиторської заборгованістю (рис. 3.8.)

Напрямки удосконалення управління кредиторською заборгованістю підприємства

Виявити основні проблеми контролю за кредиторською заборгованістю задля поліпшення управління

Розробити єдину методику проведення процесів аналізу кредиторської заборгованості та стандартизувати їх як єдиного загального процесу

Користуватися класифікаціями кредиторської заборгованості задля успішного проведення контролю за термінами сплати наявної на підприємстві заборгованості

Обробкою кредиторської заборгованості повинен займатися відповідальний працівник бухгалтерії, не передаючи обов'язки щодо контролю заборгованості своїм колегам

Рис. 3.8. Напрямки удосконалення управління кредиторською заборгованістю

В ході проведеного дослідження розроблено ефективну систему управління кредиторською заборгованістю, яку можна застосовувати на СТОВ

«АФ АгроРось» (рис. 3.9.)

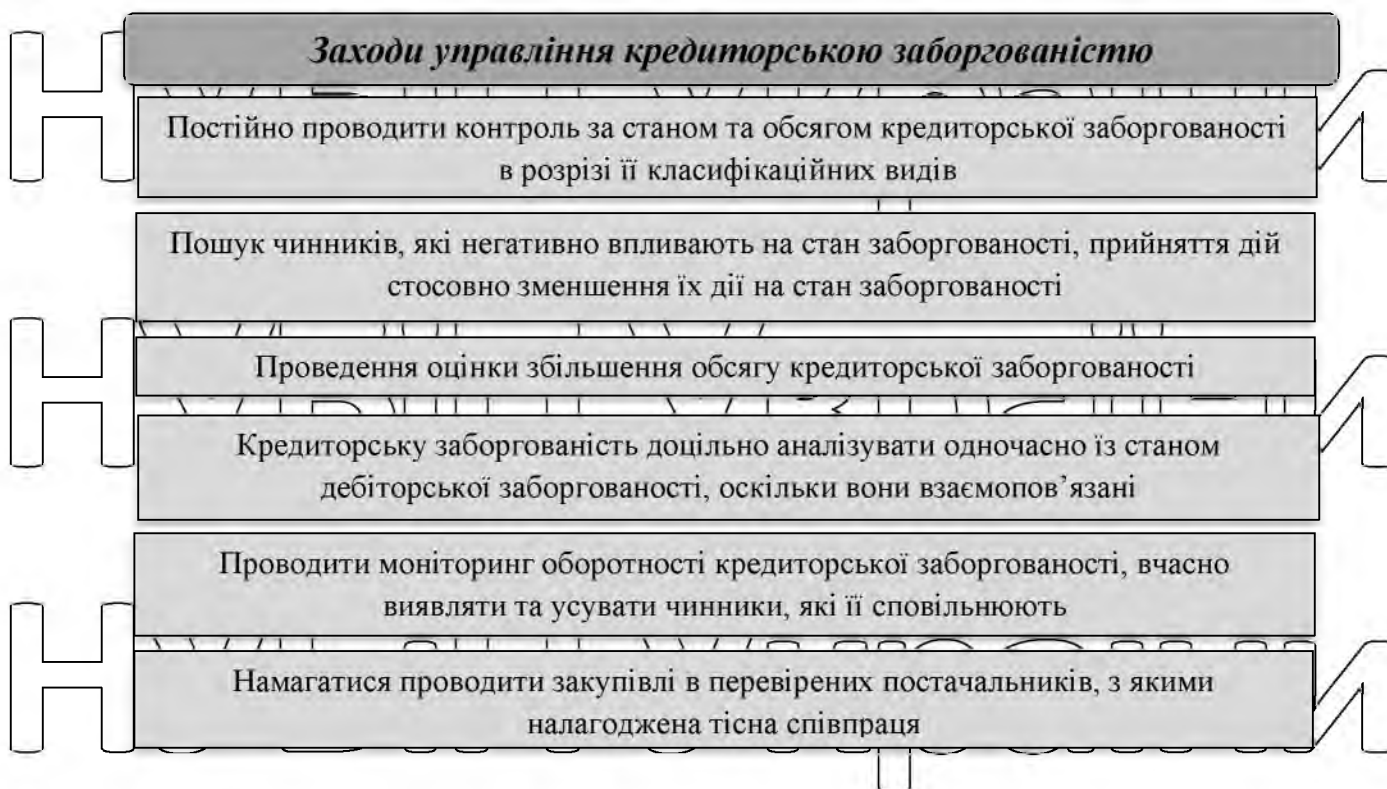

Рис.3.9. Заходи управління кредиторською заборгованістю

Джерело: Сформовано автором на основі [43]

Отже, проведення господарської діяльності під час фінансово-економічної кризи підвищує значення аналізу кредиторської заборгованості підприємства та збільшує значення внутрішнього контролю на підприємстві.

Проведення внутрішнього контролю призводить до зменшення ризиків неплатоспроможності підприємства та збереження стабільного фінансового стану підприємства. Правильно вибудований аналіз та внутрішній контроль на підприємстві підвищує конкурентоспроможність підприємства та дозволяє проводити успішний економічний розвиток підприємства навіть під час фінансово-економічної кризи.

Висновки до розділу 3

Присутність внутрішнього контролю на підприємстві допомагає керівнику реалізовувати економічно-вигідні проекти розвитку діяльності підприємства. Наявність контролю підвищує достовірність ведення бухгалтерського обліку згідно чинних законодавчих документів та контроль за

якістю формування фінансової звітності підприємства. Внутрішній контроль направлений на пошук бухгалтерських проводок, які характеризують проведені на підприємстві незаконні операції чи шахрайські дії працівниками підприємства, які приносять непоправної шкоди, особливо під час ведення господарської діяльності в умовах фінансово-економічної кризи.

Досліджуючи наявність внутрішнього контролю на СТОВ «АФ «АгроРось», було виявлено, що він здійснюється на основі розроблених та затверджених наказів. Було проведено внутрішній контроль стану кредиторської заборгованості, який пройшов чотири стадії та охопив всі важливі складові кредиторської заборгованості на підприємстві. В результаті проведеної перевірки ми надали звіт стосовно правильності ведення бухгалтерського обліку та відображення заборгованості у відповідних рядках фінансової звітності підприємства.

Аналіз стану кредиторської заборгованості допомагає контролювати фінансову стійкість підприємства. Створюючи службу внутрішнього контролю на підприємстві потрібно пройти всі етапи створення, оскільки кожен етап грає важливу роль. Внутрішній контроль має враховувати ризики, які впливають на можливість підприємства вчасно платити по взятих на себе зобов'язаннях.

Також в ході проведеного дослідження було запропоновано напрямки та заходи вдосконалення наявної системи внутрішнього контролю кредиторської заборгованості на СТОВ «АФ «АгроРось» під час фінансово-економічної кризи.

НУБІП України

НУБІП України

ВИСНОВКИ

Кредиторська заборгованість є однією з важливих складових, яка допомагає проводити безперервну діяльність підприємства. В дослідження кредиторської заборгованості внесли своє значення багато дослідників, які намагалися пояснити суть кредиторської заборгованості та розробити стратегії успішного управління кредиторською заборгованістю. Динаміка змін кредиторської заборгованості говорить про те, що обсяг зобов'язань на підприємствах України збільшується. Крім цього професійне управління кредиторською заборгованістю дозволяє отримати позитивний показник рентабельності підприємства та стабілізувати фінансовий стан.

Зараз існує багато класифікацій кредиторської заборгованості, які допомагають працівникам бухгалтерії робити ефективний аналіз та застосовувати дієві управлінські рішення особливо під час фінансово-економічної кризи. Важливо пам'ятати про те, що до якої класифікаційної групи віднесли кредиторську заборгованість, такий метод оцінки потрібно і застосовувати при її обліку.

Проводячи господарську діяльність працівники бухгалтерії обов'язково користуються значною нормативно-правовою базою та Міжнародними стандартами обліку кредиторської заборгованості. Спостерігається, що все більше підприємств переходять на ведення бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами.

Управляючи кредиторською заборгованістю, бухгалтери використовують різні системи управління, що допомагають зберегти фінансову незалежність та продовжувати економічний розвиток незважаючи на повномасштабне вторгнення та фінансово-економічну нестабільність.

В ході проведеного дослідження було проаналізовано фінансово-економічний стан СТОВ «АФ «АгроФос», який характеризує підприємство як конкурентоспроможне, стійке до фінансово-економічних криз та тримає курс на розвиток зовнішньоекономічної діяльності. Робота бухгалтерської служби

ефективно налагоджена та представлена лінійною структурою бухгалтерської служби, яка дозволяє контролювати роботу підприємства та приймати ефективні управлінські рішення. Документування господарських операцій допомогло налагодити безперервний облік операцій та проводити їх згідно «букв закону».

Кредиторська заборгованість на СТОВ «АФ «АгроРось» представлена короткостроковими та довгостроковими кредитами банків, обліком податків, обліком заробітної плати на підприємстві, а також нарахованою орендною платою пайовикам. Під час ведення обліку бухгалтери використовують програму бухгалтерського обліку «BAS Бухгалтерія 1.8.3», а звітність подають через програму електронного документообігу – «М.Е.Дес».

Під час проведення дослідження було виявлено, що підприємство не використовує 371 рахунок обліку під час проведення операцій стосовно оплати постачальнику за поставлені матеріали сільськогосподарського характеру. Підприємство прагне над тим щоб збільшити відсоток покриття кредиторської заборгованості за рахунок дебіторської заборгованості; зараз підприємство лише на 38% покриває свої зобов'язання за рахунок дебіторської заборгованості.

У фінансовій звітності підприємство демонструє стан своїх активів, капіталу та зобов'язань. Перед складанням звітності на підприємстві обов'язково проводиться інвентаризація, яка допомагає бухгалтеру уникнути викривлення фінансового стану підприємства. Правильно складена фінансова звітність допомагає не тільки укріпити довіру інвесторів, а й демонструє ділову активність підприємства протягом року.

Наявний внутрішній контроль на підприємстві сконцентрований на виявленні помилок під час проведення бухгалтерських операцій, попередженню проведення шахрайських дій та перевірки правильності формування фінансової звітності, особливо під час фінансової кризи та економічної нестабільності в країні.

Під час дослідження було проведено внутрішній контроль кредиторської заборгованості, який пройшов чотири стадії та охопив всі її складові. В результаті проведеної перевірки, ми – як представники служби внутрішнього контролю сформувавши звіт в якому зазначено правильність ведення кредиторської заборгованості та її достовірність відображення у фінансовій звітності.

Правильна організація внутрішнього контролю враховує ризики, які безпосередньо впливають на ведення господарської діяльності підприємства та вчасність виконання взятих на себе зобов'язань. У зв'язку з цим було

запропоновано напрямки та дієві заходи вдосконалення системи внутрішнього контролю кредиторської заборгованості під час фінансово-економічної кризи на СТОБ «АФ «АгроРось».

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Автоматизація бухгалтерських розрахунків. *Osvita.ua*: веб-сайт. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/accountant/16266/> (дата звернення: 22.09.2023).
2. *АгрорРось*: офіційний веб-сайт. URL: <https://agroros.com.ua/> (дата звернення: 14.08.2023).
3. Акт виконаних робіт бланк 2023. *Бухгалтерські-послуги*: веб-сайт. URL: <https://xn----7sbcickaхdprj4doeinlcz.xn--j1amh/uk/akt-vikonanix-robit-blank/> (дата звернення: 11.10.2023).
4. Акт звірки взаєморозрахунків з контрагентом. *Головбух*: веб-сайт. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7563-akt-zvriki-vzamorozrahunku-z-kontragentom> (дата звернення: 12.10.2023).
5. Аналіз основних показників роботи підприємства. *ManagerHelp*: веб-сайт. URL: <http://www.managerhelp.org/hoks-199-2.html> (дата звернення: 16.05.2023).
6. Бланк І.А. Словник – довідник фінансового менеджера. К.: «Ніка-Центр», 1998. 480 с.
7. Борисов А.В. Великий економічний словник: словник. Київ: Книжковий світ, 2005. 894 с.
8. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник. Вид 6-те, переробл. і допов. Житомир: ПП «Рута», 2007. 726 с.
9. Взаємозалік заборгованостей: що з податками. *UHY-prostir LLC*: веб-сайт. URL: <https://www.uhy-prostor.com/blog/vzayemozalik-zaborgovanostej-yak-fin-gosp-instrument/> (дата звернення: 17.10.2023).
10. Видаткова накладна 2023. *Головбух*: веб-сайт. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7371-vidatkova-nakladna-2019> (дата звернення: 19.10.2023).
11. Волович О.Б. Сутність та класифікація заборгованості підприємства. *Економічний простір*. 2012. № 66. с.195-203.

12. Гладій І.О., Дзюба О.М., Майстер Л.А. Управлінська звітність: навч. посібник. Вінниця: Університетська книга, 2019. 260с. URL: <https://ir.vtei.edu.ua/g.php?fname=27100.pdf>. (дата звернення: 15.08.2023).

13. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: практ. посіб. К.: Лібра, 2012. 880с.

14. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2023р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 27.07.2023)

15. Гуренко Т.О. Проблеми обліково-аналітичного забезпечення діяльності підприємств. *Облік, економіка, менеджмент: наукові нотатки*. Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 4 (12). Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2016. С. 70–75.

16. Гуцаленко Л.В., Пащенко Н.В. Дієвість контрольної функції обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками: URL: <https://modicon.mnau.edu.ua> (дата звернення: 23.09.2023)

17. Гуцаленко Л.В., Марчук У.О. Обґрунтування підвищення прибутковості сільськогосподарських підприємств з використанням прогностичної функції обліку і контролю. Стратегічний розвиток підприємств аграрної сфери економіки України: аналітико-прогнозна оцінка: колективна монографія. за заг. Ред. В.К. Савчука. К.: ЦП «Компринт», 2017. С.317-334.

18. Дерев'яко С.І. Облікова політика підприємства: суть, значення, особливості формування та впровадження. Стан та умови розвитку економіки в Україні: теорія, методологія, практика. Колективна монографія / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавель «Сочинський М.М.», 2018. 264с (с.211-224).

19. Дерев'яко С.І. Роль управлінської звітності в обліково-інформаційній системі підприємства. Збірник центру наукових публікацій «Велес» за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції. 2 частина: «Наука як рушійна антикризова сила», м. Київ: збірник статей (рівень стандарту, академічний рівень). К.: Центр наукових публікацій, 2017. с.23-32.

20. Дерев'яно С.І. Формування та інтерпретація інформації у внутрішній (управлінській) бухгалтерській звітності. Актуальні питання сьогодення: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 20.03.2018р. у м. Вінниця: зб. наук.праць «ЛОГОZ». відпов. за випуск Голденблат М.А. ГО «Друкарник» (ФОП Гуляєва В.М.), 2018. Т.6. с.95-101.

21. Документування господарських операцій. *Posibniki.com.ua*: веб-сайт. URL: <https://posibniki.com.ua/post-dokumentaciya-gospodarskih-operacij> (дата звернення: 27.09.2023)

22. Доходи майбутніх періодів – що це таке, визначення та поняття *Економічна енциклопедія*: веб-сайт. URL: <https://uk.economy-pedia.com/11031776-deferred-income> (дата звернення: 21.06.2023).

23. Електронні ТТН з 1 серпня – бути чи не бути? *Дебет-Кредит*: веб-сайт. URL: <https://news.dtki.ua/accounting/automation/84850-elektronni-ttn-z-1-serpnia-buti-ci-ne-buti> (дата звернення: 01.08.2023).

24. Євлаш Т. Методичні підходи до удосконалення класифікації кредиторської заборгованості. *Економічний аналіз*. 2021. № 5. С. 255-258.

25. Заборгованість як вона є. *Дебет-Кредит*: веб-сайт. URL: <https://online.dtki.ua/2017/27/53168> (дата звернення: 01.08.2023).

26. Загородній А.Г. Облік і аудит: термінологічний Словник. Львів: Центр Європи, 2002. 743 с.

27. Замула І.В., Танасієва М.М. Внутрішній контроль: навч. посіб. Чернівці: Технодрук, 2021. 336 с.

28. Іванов Є.О. Класифікація факторів, що впливають на загальний рівень кредиторської заборгованості підприємства. *Вісник МСУ*. Вип. 1-2. Т. VIII. Харків, 2014. с. 35-38.

29. Інвентаризуємо дебіторську і кредиторську заборгованості. *Factor*: веб-сайт. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2017/december/issue-98/article-32554.html> (дата звернення: 22.09.2023).

30. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і

організації: Закон України від 30.11.1999р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 26.09.2023).

31. Інструкція щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкція щодо застосування класифікації кредитування бюджету:

Закон України від 12.03.2012р. № 333 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12#Text> (дата звернення: 27.06.2023)

32. Коефіцієнти ділової активності. *Finalearn*: веб-сайт. URL: <http://www.finalearn.com/lifers-1223-1.html> (дата звернення: 12.07.2023).

33. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 13.10.2023).

34. Кредиторська заборгованість види, бухоблік. *Головбух*: веб-сайт. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7585-kreditorska-zaborgovanst> (дата звернення: 09.09.2023).

35. Кредиторська заборгованість. *Вікіпедія*: веб-сайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%B7%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C (дата звернення: 03.03.2023).

36. Кредиторська та дебіторська заборгованість. *Spar*: веб-сайт. URL: <https://spar.ua/blogs/kreditorska-ta-debitorska-zaborgovanist> (дата звернення: 15.04.2023).

37. Лазаренко М.А., Шевчук К.В. Внутрішній контроль в управління кредиторською заборгованістю. Соціально-економічні аспекти розвитку України в умовах глобальних викликів: матеріали студ. наук.-практ. конф. (Київ, 9-10 листопада 2023р.). Київ: НУБіП України, 2023.

38. Лазаренко М.А., Шевчук К.В. Управління кредиторською заборгованістю в умовах фінансово-економічної нестабільності. Облік, оподаткування, контроль та аналіз: виклики та загрози в умовах воєнного стану: матеріали VII всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (Київ, 23 березня

2023р.). Київ: НУБіП України, 2023. С. 102-105. URL: <https://drive.google.com/drive/u/0/my-drive> (дата звернення: 28.09.2023).

39. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій: Наказ (методика) від 27.06.1997р. № 81. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-97#Text> (дата звернення: 30.08.2023).

40. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку «Подання фінансової звітності»: Закон України від 01.01.2012р. № 929_013. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text (дата звернення: 11.08.2023)

41. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи»: Закон України від 01.01.2012р. № 929_051. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_051#Text (дата звернення: 09.07.2023).

42. Мулик Я.І. Методичні і організаційні підходи до системи внутрішнього контролю на підприємстві. Агроевіт. 2020. № 17-18. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/17-18_2020/6.pdf (дата звернення: 16.10.2023).

43. Мягких І.М. Методичний підхід до аналізу та оцінки дебіторської та кредиторської заборгованості як складових управління фінансової стійкості підприємств України. Міжнародний науково-виробничий журнал: Сталий розвиток економіки. 2013. № 4. С. 255-262.

44. Нарахування лікарняних проводки. *Головоух*: веб-сайт. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7321-narahuvannya-lkarnyanih-provodki#ancex1> (дата звернення: 16.09.2023)

45. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Закон України від 07.02.2013р. № 73 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 15.07.2023)

46. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Закон України від 31.01.2000р. № 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text> (дата звернення: 06.04.2023)

47. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів»: Закон України від 10.08.2000р. № 193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text> (дата звернення: 23.09.2023).

48. Облік кредитів. *Бухоблік*: веб-сайт. URL: <https://www.buhoblik.org.ua/uchet/denezhnyx-sredstv/3910-oblik-kreditiv.html> (дата звернення: 08.09.2023).

49. Облік кредиторської заборгованості. *Бухгалтерія для бюджету та ОМС*: веб-сайт. URL: <https://oblikbudget.com.ua/article/541-oblik-kreditorsko-zaborgovanost> (дата звернення: 09.10.2023).

50. Обліковий підрозділ установи та організація його роботи. *Posibniki.com.ua*: веб-сайт. URL: <https://posibniki.com.ua/post-rozdil-4-oblikovii-pidrozdil-ustanovi-ta-organizaciya-yogo-roboti-41> (дата звернення: 05.06.2023).

51. Орлов І.В. Бухгалтерський облік і контроль зобов'язань суб'єктів господарювання: теорія і методологія. Житомир: ЖДТУ, 2010. 400 с.

52. Парущина Н.В. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості: К.: Бухгалтерський облік. 2002. № 4.

53. Первинні документи в бухгалтерському обліку 2023. *Головбух*: веб-сайт. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7052-pervinn-dokumenti-v-buhgalterskomu-obliku> (дата звернення: 29.09.2023).

54. Платоспроможність, її показники та методика їх розрахунку. *Fingal.com.ua*: веб-сайт. URL: <https://fingal.com.ua/content/view/643/54/1/3/> (дата звернення: 09.07.2023).

55. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення: 15.09.2023).

56. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 30.09.2023).

57. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Положення від 24.05.1995р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення: 24.08.2023).

58. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Закон України від 02.09.2014р. № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 18.08.2023).

59. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 03.10.2023).

60. Рахунок-фактура. Головбух: веб-сайт URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/8264-rahunok-faktura-yak-pervinniy-dokument> (дата звернення: 08.10.2023).

61. Савченко Р.О. Внутрішній контроль: проблеми та перспективи. *Ефективна економіка*. 2019. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/9_2019/53.pdf (дата звернення: 27.10.2023).

62. Система внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості: напрямки удосконалення та розвитку. *Ефективна економіка*: веб-сайт. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=O&Z=1899> (дата звернення: 18.09.2023).

63. Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості. *Analiz UA*: веб-сайт. URL: <https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/258-spivvidnoshennya-korotkostrokovoji-debitorskoji-ta-kreditorskoji-zaborgovanosti> (дата звернення: 19.09.2023).

64. Статистична інформація. *Державна служба статистики України*: веб-сайт. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/oper_new.html (дата звернення: 04.06.2023).

65. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: підручник. Вид 6-те, переробл. і допов. К.: А.С.К., 2013. 982 с.

66. Товарно-транспортна накладна 2023. Могол А́льфа Юридична компанія: веб-сайт. URL: <https://www.mogol-alfa.com.ua/ua/buhgalterski-povini/tovarno-transportna-nakladna/> (дата звернення: 07.08.2023).

67. Томілова Н.О., Хомовий С.М., Литвиненко В.С. Сучасні автоматизовані системи – новий рівень бухгалтерського сервісу *Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe (East European Scientific Journal)* №5(45), 2019. Р. 67-72.

68. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 566 с.

69. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2023р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 28.08.2023).

70. Чорненька О.Б. напрями вдосконалення обліку дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємствах. *Наукові записки*. 2016. № 2 (53). с.259-268.

71. Шевчук К.В. Роль управлінської звітності в обліково-інформаційній системі підприємства та особливості її формування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. Випуск 6. 2016. Частина 3. С. 137-140.

72. Шевчук К.В. Управлінська звітність як об'єкт аудиту. *Науковий вісник НУБіП України*. 2016. Вип. 247. С. 356–364.

73. Як нарахувати заробітну плату без помилок. *Головбух*: веб-сайт. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7257-narahuvannya-zarobtno-plati> (дата звернення: 17.10.2023)

74. Antoniuk O., Koval N., Savitska S., Mulyk Ya., Kuzuk N., Koshchynets M. Development of internal control and audit in Ukraine. *Independent Journal of Management & Production*. 2021. N. 12(6). P. 376–390. DOI: 10.14807/ijmp.v12i6.1761. URL:

<http://www.ijmp-jor.br/index.php/ijmp/article/view/1761> (дата звернення: 17.10.2023).

75. Nadiia Davydenko, Zoia Titenko, Kateryna Shevchuk, Alina Buriak. Environmental Taxation: Ukrainian Realities and European Practice. WSEAS Transactions on Business and Economics. 2022. Vol. 19. p. 1948-1955. DOI: 10.37394/23207.2022.19.174. URL:

<https://wseas.com/journals/articles.php?id=7395> (дата звернення: 15.10.2023).

76. Natalya Kuzyk, Kateryna Shevchuk, Maryna Krühla, Vladyslav Alosyn. Audit Of Financial Reporting As A Tool For Investment Attractiveness Of Agricultural Business Enterprises. *Proceedings of the 2023 International Conference "Economic Science For Rural Development" No 57 Jelgava, LBTU ESAF*, 10-12

May 2023, pp. 150-156 DOI: 10.22616/ESRD.2023.57.015 (WoS). URL: https://lbtufb.lbtu.lv/conference/economic-science-rural/2023/Latvia_ESRD_57_2023.pdf. (дата звернення: 29.10.2023).

77. Semenyshena N., Sysiuk S., Shevchuk K., Petruk I., Benko I., Institutionalism in accounting: a requirement of the times or a mechanism of social pressure? INDEPENDENT JOURNAL OF MANAGEMENT & PRODUCTION (IJM&P). 2020. Vol. 11. № 9. P. 2516-2541. URL: [http://www.ijmp.jor.br/v.11,n.9,Special Edition \(Baltic States\), November 2020](http://www.ijmp.jor.br/v.11,n.9,Special%20Edition%20(Baltic%20States),November%2020) (дата звернення: 29.10.2023).

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП **ДОДАТКИ** України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

Додаток Б.1

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив	Код рядка	2020р.	2021р.	2022р.
I. Необоротні активи				
Незавершені капітальні інвестиції	1005	12 115.00	16 737.00	1 737.00
Основні засоби	1010	73 331.00	76 054.00	81 311.00
первісна вартість	1011	133 299.00	145 605.00	163 629.00
знос	1012	59 968.00	69 551.00	82 318.00
<i>Усього за розділом I</i>	1095	<i>85 446.00</i>	<i>92 391.00</i>	<i>83 048.00</i>
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	179 819.00	208 871.00	224 239.00
Виробничі запаси	1101	25 441.00	38 179.00	44 252.00
Незавершене виробництво	1102	47 114.00	47 799.00	53 161.00
Готова продукція	1103	102 996.00	110 508.00	126 826.00
Товари	1104	4 268.00	12 385.00	-
Поточні біологічні активи	1110	6 781.00	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	20 627.00	5 092.00	33 421.00
з бюджетом	1135	666.00	1 223.00	744.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	9 875.00	6 167.00	5 964.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	824.00	5.00	30 217.00
Готівка	1166	2.00	1.00	4.00
Рахунки в банках	1167	822.00	4.00	30 213.00
Інші оборотні активи	1190	1 827.00	3 025.00	435.00
<i>Усього за розділом II</i>	1195	<i>220 419.00</i>	<i>224 383.00</i>	<i>295 020.00</i>
Баланс	1300	305 865.00	317 174.00	378 068.00
Пасив				
I. Власний капітал				
Власний капітал	1400	21.00	21.00	21.00
Капіталу дооцінок	1405	124.00	124.00	124.00
Нерозподілений прибуток	1420	224 650.00	226 819.00	273 375.00
<i>Усього за розділом I</i>	1495	<i>224 795.00</i>	<i>226 964.00</i>	<i>273 520.00</i>
II. Довгострокові зобов'язання та забезпечення				
Довгострокові кредити банків	1510	16 914.00	13 854.00	31 645.00
<i>Усього за розділом II</i>	1595	<i>16 914.00</i>	<i>13 854.00</i>	<i>31 645.00</i>
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
товари, роботи, послуги	1615	29 243.00	48 959.00	69 891.00
розрахунками з бюджетом	1620	483.00	425.00	507.00
розрахунками з оплати праці	1630	7.00	8.00	-
Інші поточні зобов'язання	1690	34 423.00	26 964.00	2 305.00
<i>Усього за розділом III</i>	1695	<i>64 156.00</i>	<i>76 356.00</i>	<i>72 903.00</i>
Баланс	1900	305 865.00	317 174.00	378 068.00

Продовження додатка Б.1

Звіт про фінансовий результат

Назва рядка	Код рядка	2020р	2021р	2022р
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	170 402.00	175 524.00	228 225.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	164 397.00	165 039.00	170 550.00
Валовий прибуток	2090	6 005.00	10 485.00	57 675.00
Інші операційні доходи	2120	1 173.00	3 929.00	9 935.00
Адміністративні витрати	2130	5 588.00	5 233.00	5 122.00
Витрати на збут	2150	3 002.00	335.00	5 530.00
Інші операційні витрати	2180	3 156.00	4 804.00	9 122.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	2190	(4 568.00)	4 022.00	47 836.00
Інші фінансові доходи	2220	83.00	337.00	813.00
Інші доходи	2240	205.00	122.00	18.00
Фінансові витрати	2250	3 674.00	2 312.00	2 111.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	(7 954.00)	2 169.00	46 556.00
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	2350	(7 954.00)	2 169.00	46 556.00

Оцінка фінансово-економічного стану підприємства

№ з/п	Показники	Формула розрахунку показника фінансового стану	2021 рік	2022 рік	Орієнтовне позитивне значення показника
1	2	3	4	5	6
1. Аналіз майнового стану товариства					
1.1	Коефіцієнт зносу основних засобів	Розділ I активу балансу (рядок 1012) / розділ I активу балансу (рядок 1011)	0,48	0,50	<0,5
2. Аналіз ліквідності товариства					
2.1	Коефіцієнт покриття	Розділ II активу балансу (рядок 1195) / розділ III пасиву балансу (рядок 1695)	2,98	4,05	>1
2.2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	Розділ II активу балансу (р.1195 - р.1100) / розділ III пасиву балансу р.1695	0,21	0,97	0,5-1
2.3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Розділ II активу балансу (р.1160 + р.1165) / розділ III пасиву балансу р.1695	0,09	0,41	0,25 - 0,5
2.4	Чистий оборотний капітал (тис. грн.)	Розділ II активу балансу р.1195 - розділ III пасиву балансу р.1695	149027	222117	збільшення
3. Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) товариства					
3.1	Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	Розділ I пасиву балансу р. 1495 / усього по пасиву балансу р. 1900	0,71	0,72	> 0,5
3.2	Коефіцієнт фінансування	Пасив балансу (р.1595 + р.1695 + р.1700 + р.1800) / розділ I пасиву балансу р.1495	0,40	0,28	0,5 - 1
3.3	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	(розділ II активу балансу р.1195 - розділ III пасиву балансу р.1695) / розділ III пасиву балансу р.1695	1,98	3,05	>0,1

Продовження додатка Б.2

3.4	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	(розділ IV активу балансу р.1195 – розділ III пасиву балансу р.1695) / розділ I пасиву балансу р.1495	0,66	0,81	> 0
4. Аналіз рентабельності товариства					
4.1	Коефіцієнт оборотності активів	форма 2 р. 2000 / ((баланс р. 1300 гр. 3 + р. 1300 гр. 4) / 2)	0,56	0,66	збільшення
4.2	Коефіцієнт рентабельності активів	форма 2 р. 2350 або 2355 / ((баланс р. 1300 гр. 3 + р. 1300 гр. 4) / 2)	0,01	0,13	>0 збільшення
4.3	Коефіцієнт рентабельності продукції	форма 2 (р. 2190 або р. 2195 + р. 2180 – р. 2120) / форма 2 (р. 2050 + р. 2130 + р. 2150)	0,03	0,26	>0 збільшення
4.4	Коефіцієнт рентабельності діяльності	форма 2 р. 2350 або 2355 / форма 2 р. 2000	0,01	0,20	>0 збільшення
5. Аналіз відової активності підприємства					
5.1	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	форма 2 р. 2000 / ((баланс р. 1120 та 1155 гр. 3 + баланс р. 1120 та 1155 гр. 4) / 2)	22,89	37,63	збільшення
5.2	Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	Тривалість періоду коефіцієнту оборотності дебіторської заборгованості	16	10	зменшення
5.3	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	форма 2 р. 2000 / ((баланс р. 1595 та 1695 гр. 3 + баланс р. 1595 та 1695 гр. 4) / 2)	2,05	2,34	збільшення
5.4	Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	Тривалість періоду коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості	178	155	зменшення

НУБІП України

Підприємство **Період перевірки**

СТОВ «Агрофірма «АгроРось»
з "01" січня 2022р. по "31" грудня 2022 р.

Загальний план внутрішнього контролю кредиторської заборгованості

№	Заплановані види робіт	Період	Виконавець
1	Попереднє ознайомлення з обліком зобов'язань на підприємстві	26.06.2023р. - 01.07.2023р.	Лазаренко М.А.
2	Внутрішній контроль обліку розрахунків з постачальниками	01.07.2023р. - 10.07.2023р.	Лазаренко М.А.
3	Внутрішній контроль обліку розрахунків за довгостроковими та короткостроковими кредитами банків	10.07.2023р. - 15.07.2023р.	Лазаренко М.А.
4	Внутрішній контроль обліку розрахунків з бюджетом	15.07.2023р. - 25.07.2023р.	Лазаренко М.А.
5	Внутрішній контроль обліку розрахунків за виплатами працівникам	25.07.2023р. - 01.08.2023р.	Лазаренко М.А.
6	Внутрішній контроль обліку розрахунків за соціальним страхуванням	01.08.2023р. - 07.08.2023р.	Лазаренко М.А.
7	Внутрішній контроль обліку розрахунків з іншими кредиторами	07.08.2023р. - 13.08.2023р.	Лазаренко М.А.
8	Узагальнення результатів внутрішнього контролю, оформлення звіту	13.08.2023р. - 26.08.2023р.	Лазаренко М.А.

НУБІП України

Підприємство
Період перевірки

СТОВ «Агрофірма «АгроРось»
з "01" січня 2022р. по "31" грудня 2022 р.

Програма внутрішнього контролю кредиторської заборгованості

№	Перелік процедур	Період проведення	Виконавець	Робочі документи
1. Попереднє ознайомлення з обліком зобов'язань на підприємстві				
1.1	Ознайомлення з установчими документами підприємства	26.06.2023р. – 29.06.2023р.	Лазаренко М.А.	Статут
1.2	Ознайомлення з обліковою політикою підприємства	29.06.2023р. – 01.07.2023р.	Лазаренко М.А.	Наказ про облікову політику
2. Внутрішній контроль обліку розрахунків з постачальниками				
2.1	Підтвердження укладених угод з покупцями	01.07.2023р. – 02.07.2023р.	Лазаренко М.А.	Договори
2.2	Перевірити правильність та коректність внесення господарських операцій	02.07.2023р. – 05.07.2023р.	Лазаренко М.А.	Оборотно-сальдова відомість, первинні документи
2.3	Перевірити правильність оформлення первинних документів	05.07.2023р. – 08.07.2023р.	Лазаренко М.А.	Виписки банків, Витаткові накладні, Рахунки, Акт виконаних робіт/наданих послуг
2.4	Перевірка правильності розрахунку залишку на кінець періоду по кожному контрагенту	08.07.2023р. – 10.07.2023р.	Лазаренко М.А.	Оборотно-сальдова відомість у розрізі кожного контрагента та договора
3. Внутрішній контроль обліку розрахунків за довгостроковими та короткостроковими кредитами банків				
3.1	Перевірити наявність документів, на підставі яких бралися кредити	10.07.2023р. – 11.07.2023р.	Лазаренко М.А.	Кредитні договори
3.2	Перевірити правильність та коректність внесення господарських операцій по обліку кредитних коштів	11.07.2023р. – 12.07.2023р.	Лазаренко М.А.	Оборотно-сальдова відомість, первинні документи
3.3	Перевірка правильності проведення господарських операцій	12.07.2023р. – 14.07.2023р.	Лазаренко М.А.	Первинні документи, Оборотно-сальдова відомість
3.3	Перевірка правильності розрахунку залишку на кінець періоду по кожному кредитору	14.07.2023р. – 15.07.2023р.	Лазаренко М.А.	Оборотно-сальдова відомість у розрізі кожного кредитора та кредитного договору

Продовження додатка Б.4

<i>4. Внутрішній контроль обліку розрахунків з бюджетом</i>				
4.1	Перевірити правильність складання звітів по нарахованих податках	15.07.2023р. 17.07.2023р.	Лазаренко М.А.	Декларації по податках
4.2	Перевірити правильність та коректність нарахування податків	17.07.2023р. – 19.07.2023р.	Лазаренко М.А.	Відомості нарахування податків
4.3	Перевірити правильність відображення кожного податку в обліку та його сплату	19.07.2023р - 21.07.2023р	Лазаренко М.А.	Оборотно-сальдова відомість
4.4	Перевірка правильності розрахунку залишку на кінець періоду по кожному податку	21.07.2023р - 25.07.2023р	Лазаренко М.А.	Оборотно-сальдова відомість у розрізі кожного податку
<i>5. Внутрішній контроль обліку розрахунків за виплатами працівникам</i>				
5.1	Перевірити правильність та коректність внесення господарських операцій по обліку заробітної плати	25.07.2023р - 26.07.2023р	Лазаренко М.А.	Оборотно-сальдова відомість
5.2	Перевірити правильність заповнення документів по нарахованих податків	26.07.2023р - 27.07.2023р	Лазаренко М.А.	Відомість нарахування заробітної плати
5.3	Перевірити правильність складання звітності по нарахованій заробітній платі	27.07.2023р - 28.07.2023р	Лазаренко М.А.	Об'єднаний звіт
5.4	Перевірити правильність відображення нарахування заробітної плати по кожному працівникові	28.07.2023р - 30.07.2023р	Лазаренко М.А.	Оборотно-сальдова відомість у розрізі кожного працівника
5.5	Перевірка правильності розрахунку залишку на кінець періоду по кожному працівникові	30.07.2023р - 01.08.2023р	Лазаренко М.А.	Оборотно-сальдова відомість у розрізі кожного працівника
<i>6. Внутрішній контроль обліку розрахунків за соціальним страхуванням</i>				
6.1	Перевірити правильність проведення нарахування ЄСВ	01.08.2023р - 03.08.2023р	Лазаренко М.А.	Оборотно-сальдова відомість
6.2	Перевірити правильність заповнення документів по нарахуванню податку	03.08.2023р - 05.08.2023р	Лазаренко М.А.	Відомість нарахування заробітної плати
6.3	Перевірити правильність складання звітності по нарахованому соціальному страхуванню	05.08.2023р - 07.08.2023р	Лазаренко М.А.	Об'єднаний звіт
<i>7. Внутрішній контроль обліку розрахунків з іншими кредиторами</i>				
7.1	Перевірити правильність заповнення первинних документів по розрахунках з іншими кредиторами	07.08.2023р - 09.08.2023р	Лазаренко М.А.	Бухгалтерська довідка

Продовження додатка Б.4

7.2	Перевірити правильність проведення господарських операцій з іншими кредиторами	09.08.2023р - 11.08.2023р	Лазаренко М.А.	Оборотно-сальдова відомість
7.3	Перевірка правильності розрахунку залишку на кінець періоду по розрахунках з іншими кредиторами	11.08.2023р - 13.08.2023р	Лазаренко М.А.	Оборотно-сальдова відомість у розрізі кожного кредитора
<i>8. Узагальнення результатів внутрішнього контролю, оформлення звіту</i>				
5.1	Складання звіту, підготовка документів	18.08.2023р - 26.08.2023р.	Лазаренко М.А.	Робочі документи аудитора

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

Додаток Б.5

Підприємство
Період перевірки

СТОВ «Агрофірма «АгроРось»
з "01" січня 2022р. по "31" грудня 2022 р.

ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПОГАШЕННЯ КРЕДИТУ

Вид кредиту	Дата отримання кредиту	Вид валюти	Загальна сума отриманого кредиту	Графік погашення		Своєчасність погашення		Відхилення	Санкції
				Дата	Сума	Дата	Сума		
Короткостроковий кредит «ПриватБанк»	10.02.2022	грн	500 000,00	30.05.2022	500 000,00	30.05.2022	500 000,00	-	-
Довгостроковий кредит «Райффайзен Банк»	05.05.2021	грн	3 000 000,00	31.12.2022	1 000 000,00	31.12.2022	1 000 000,00	-	-
Короткостроковий «ОщадБанк»	06.07.2022	грн	400 000,00	31.10.2022	400 000,00	31.10.2022	400 000,00	-	-
Довгостроковий кредит «ОщадБанк»	25.01.2022	грн	2 500 000,00	31.12.2022	700 000,00	31.10.2022	700 000,00	-	-

Додаток Б.6

Підприємство
Період перевірки

СТОВ «Агрофірма «АгроРось»
з "01" січня 2022р. по "31" грудня 2022 р.

ВІДОМІСТЬ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Найменування підприємства	Первинний документ	Дата виникнення заборгованості	Сума в договорі	За що заборгованість	Дата погашення заборгованості	Сума заборгованості	Проведення в обліку	
							Дт	Кт
ТОВ «Техноторг-Дон»	Видаткова накладна	12.03.2022	56 326,00	Запчастини до с/г техніки	06.04.2022	56 326,00	207	631
ТОВ «РДО Україна»	Акт виконаних робіт	21.04.2022	89635,00	Ремонт с/гтехніки	25.04.2022	89635,00	913	631
ТОВ «Агротехсоюз»	Видаткова накладна	25.06.2022	74526,00	Запчастини до с/г техніки	25.08.2022	74526,00	207	631
ТОВ «Амако Україна»	Акт виконаних робіт	09.08.2022	8541,00	Ремонт техніки	09.08.2022	8541	911	631
ТОВ «Торговий дім «Каргес»	Видаткова накладна	18.10.2022	35896,00	Купівля палива	31.10.2022	35896,00	203	631
Український інститут експертизи сортів рослин	Акт виконаних робіт	26.09.2022	15486,00	Перевірка якості посівного матеріалу	05.11.2022	15486,00	911	631
ТОВ «АгроРось»	Видаткова накладна	05.07.2022	75632,00	Купівля насіння, ЗЗР, добрив	05.07.2022	75632,00	208	631

Додаток Б.7

Підприємство
Період перевірки

СТОВ «Агрофірма «АгроРось»
з "01" січня 2022р. по "31" грудня 2022 р.

**ТАБЛИЦЯ ВИБІРКОВОГО КОНТРОЛЮ ПРАВИЛЬНОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ НАРАХУВАНЬ ТА УТРИМАНЬ
ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ**

№	ПІБ	Оподаткований дохід	Податок з доходів фізичних осіб			Військовий збір			Єдиний соціальний внесок		
			Згідно відомості	За даними аудитора	Відхилення	Згідно відомості	За даними аудитора	Відхилення	Згідно відомості	За даними аудитора	Відхилення
1	Корнієнко Олег Григорович	10 000,00	1 800,00	1 800,00	-	150,00	150,00	-	2 200,00	2 200,00	-
2	Авдієва Анна Борисівна	6 700,00	1 206,00	1 206,00	-	100,50	100,50	-	1474,00	1474,00	-
3	Мащенко Іван Віталійович	8 500,00	1 530,00	1 530,00	-	127,50	127,50	-	1 870,00	1 870,00	-
4	Кобко Валентина Олегівна	9500,00	1 710,00	1 710,00	-	142,50	142,50	-	2 090,00	2 090,00	-
5	Мельник Дарія Олександрівна	7400,00	1 332,00	1 332,00	-	111,00	111,00	-	1 628,00	1 628,00	-
6	Мотуз Ольга Анатоліївна	13 000,00	2 340,00	2 340,00	-	195,00	195,00	-	2 860,00	2 860,00	-
7	Пушкар Сергій Назарович	7 900,00	1 422,00	1 422,00	-	118,50	118,50	-	1 738,00	1 738,00	-

Додаток Б.8

Підприємство
Період перевірки

СТОВ «Агрофірма «АгроРось»
з "01" січня 2022р. по "31" грудня 2022 р.

**ВІДОМІСТЬ ВИБІРКОВОЇ ПЕРЕВІРКИ ПРАВИЛЬНОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З
ОПЛАТИ ПРАЦІ**

№	Зміст операції	Відображено в обліку			Рекомендовано аудитором			Примітки
		Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума	
1	Нараховано заробітну плату бухгалтеру	92	661	12 000,00	92	661	12 000,00	Зауважень немає
2	Нараховано лікарняні працівнику за перші 5 днів непрацездатності	949	663	1 350,00	949	663	1 350,00	Зауважень немає
3	Нараховано лікарняні працівнику за решту днів непрацездатності за рахунок ПФУ	378	663	800,00	378	663	800,00	Зауважень немає
4	Утримано ПДФО із заробітної плати працівника	661	641	2 160,00	661	641	2 160,00	Зауважень немає
5	Утримано ПДФО із нарахованих лікарняних	663	641	387,00	663	641	387,00	Зауважень немає
6	Утримано військовий збір із заробітної плати працівника	661	642	180,00	661	642	180,00	Зауважень немає
7	Утримано військовий збір із нарахованих лікарняних	663	642	32,25	663	642	32,25	Зауважень немає
8	Нараховано ЄСВ на заробітну плату	92	651	2 640,00	92	651	2 640,00	Зауважень немає
9	Нараховано ЄСВ на суму лікарняних	949	651	473,00	949	651	473,00	Зауважень немає

Додаток Б.9

Підприємство
Період перевірки

СТОВ «Агрофірма «АгроРось»
з "01" січня 2022р. по "31" грудня 2022 р.

ТАБЛИЦЯ ВИБІРКОВОГО КОНТРОЛЮ ПРАВИЛЬНОСТІ УТРИМАНЬ ІЗ ОРЕНДНОЇ ПЛАТИ

№	ПІБ	Оподаткований дохід	Податок з доходів фізичних осіб			Військовий збір		
			Згідно відомості	За даними аудитора	Відхилення	Згідно відомості	За даними аудитора	Відхилення
1	Гордієнко Альона Вікторівна	1 563,00	281,34	281,34	-	23,45	23,45	-
2	Пташка Оксана Анатоліївна	4 563,23	821,38	821,38	-	68,45	68,45	-
3	Яковченко Назар Ігорович	2 561,10	461,00	461,00	-	38,42	38,42	-
4	Коваленко Мар'яна Євгенівна	8 556,14	1 540,11	1 540,11	-	128,34	128,34	-
5	Хоха Микола Андрійович	1 523,63	274,25	274,25	-	22,85	22,85	-
6	Онищенко Сергій Вікторович	7 452,45	1 341,44	1 341,44	-	111,79	111,79	-
7	Кравченко Вікторія Леонідівна	4 521,52	813,87	813,87	-	67,82	67,82	-
8	Зарицька Тетяна Володимирівна	12 362,52	2 225,25	2 225,25	-	185,44	185,44	-